

TÜRK-İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

TEMMUZ 1983

SAYI: 172

ICFTU
13. Dünya
Kongresi
Toplandı

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
YAYIN
ORGANIDIR

TEMMUZ

1983

SAYI: 172

FIATİ :
YURT İÇİ 50 TL.
YURT DIŞI 3 DM.

● SAHİBİ :

TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN

ŞEVKET
YILMAZ

● MÜESSESE
MÜDÜRÜ :
GENEL
TEŞKİLATLANDIRMA
SEKRETERİ

YUSUF ZİYA KARA

● SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
HÜSEYİN
EKMEKÇİOĞLU

● İDARE VE YAZIŞMA
ADRESİ :
TÜRK-İŞ
GENEL MERKEZİ
BASIN VE HALKLA
İLİŞKİLER BÜROSU
BAYINDIR SOKAK No. 10
33 31 25 - 33 31 29

● DİZGİ VE BASKI :
DEMİRCİOĞLU
MATBAACILIK
34 14 71 - ANKARA

● KAPAK VE MİZANPAJ
TÜRK-İŞ BASIN MERKEZİ
ANKARA - 33 38 24

İçindekiler

1	SUNUŞ
2-4	İCFTU 13. DÜNYA KONGRESİ
5	KOŞEM'DEN
6-11	İŞKOLLARI TUZUĞU
12	İŞKOLLARI TUZUĞU DEĞİŞİKLİK TABLOSU
13-14	ILO 89. DÜNYA KONFERANSI
15	DENİZCİLER BAŞARILI BİR AMELİYAT GEÇİRDİ
16-17	AİLE PLANLAMASI ÇALIŞMALARI
18-19	KADIN İŞÇİLER EĞİTİM ÇALIŞMALARI SÜRÜYOR
20	HABERLER
21	SSK KONUT KREDİSİ YÖNETMELİĞİ DEĞİŞİYOR
22-23	ALMANYA'DAKİ İŞÇİLERİMİZ İLE İLGİLİ HABER VE YORUM
24	EĞİTİM
25	HABERLER
26	HUKUK
27-28	SOSYAL GÜVENLİK
29-32	AKADEMİK YAZILAR

YILMAZ, ICFTU İCRA KURULUNA SEÇİLDİ

Oslo'da yapılan ICFTU 13. Dünya Kongresinde Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, ICFTU İcra Kurulu üyeliğine seçildi.

Türk-İş Genel Başkan Vekili ve Türk Deniz Ulaş-İş Federasyonu Genel Başkanı Emin Kul ile Türk-İş Dış İlişkiler Müdürü Şanar Yayşi de İcra Kurulu yedek üyeliklerine getirildiler.

Karar, ICFTU 13. Dünya Kongresinde oybirliğiyle alındı.

DERGİMİZ,
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

TÜRK-İŞ'İN TELEFON NUMARALARI DEĞİŞTİ

● İNCESU TELEFON
SANTRALİNİN
AÇILMASI İLE
26.6.1983 TARİHİNDEN
İTİBAREN 33'LE
BAŞLAYAN
NUMARALAR
DEVREYE GİRDİ

TÜRK-İŞ'in santral ve diğer telefon numaraları 26 Haziran tarihinden itibaren değişti.

Ankara'da Incesu telefon santralının açılması ile 33'lü telefonlar devreye sokuldu.

TÜRK-İŞ'in yeni telefon numaraları şöyle :

Genel Başkanlık

33 38 20

★

Genel Sekreterlik

31 67 72

(değişmedi)

★

Genel Mâli Sekreterlik

33 38 21

★

Genel Eğitim Sekreterliği

33 38 22

★

Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği

33 38 23

★

Basın Danışmanlığı

33 38 24

★

SANTRAL

33 31 25

33 31 26

33 31 27

33 31 28

33 31 29

ÇALIŞMALAR ULUSLARARASI PLATFORMA KAYDI

Değerli okurlarımız,

Geride bıraktığımız Haziran ay'ı, özellikle uluslararası platformda yoğun çalışmalara sahne oldu.

1 Haziran'da başlayan ve 21 gün devam eden Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun 69. dönem konferansından sonra, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICFTU'nun 13. Dünya Kongresi toplandı.

Dergimizin bu sayısında, ILO 69. dönem konferansı ile ilgili haber ve fotoğrafların yanı sıra, kapak konusu yaptığımız ICFTU 13. Dünya Kongresi çalışmaları geniş biçimde sunulmuştur.

★★★

Bir diğer önemli olay; İşkolları Tüzüğü'nün Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesidir.

Dergimizin ikinci sayfasından itibaren yeni İşkolları Tüzüğü'nü tam metin yayınlarken, eski ve yeni işkolları tüzüğüne göre ne gibi değişikliklerin yapıldığı da bir tablo halinde gösteriliyor.

★★★

Sayın okurlarımız,

Dergimizin haberler bölümünde, Türk-İş Kadınlar Bürosu ile Eğitim Bürosu çalışmaları yanı sıra, Aile Planlaması çalışmaları yer almaktadır.

Okurlarımızdan aldığımız mektupların çoğunda, dergimizde yer alan akademik yazıların ilgi ile izlendiği belirtiliyor.

Türk-İş'in çalışmalarına değerli katkıda bulunan çeşitli üniversitelerden öğretim üyelerinin kalemlerinden çıkan bu tür yazılara zaman zaman yer vermekteyiz.

Saygılarımızla

TÜRK-İŞ

ICFTU 13. DÜNYA KONGRESİ TOPLANDI

TÜRK-İŞ'in ÜYE OLARAK KATILDIĞI DÜNYA KONGRESİNDE ÇEŞİTLİ KARARLAR ALINDI

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU)'nun 13. Dünya Kongresi 23/30 Haziran tarihleri arasında Oslo'da toplandı.

TÜRK-İŞ'in üye olarak katıldığı Dünya Kongresi, açılış konuşmaları, Yetki ve Yönetim Komisyonlarının onaylanması ile başladı ve 1979-1982 arası faaliyet ve mali raporlarının görüşülmesi ile devam etti.

TÜRKİYE İLE İLGİLİ GÖRÜŞ

13. Dünya Kongresine sunulan faaliyet raporunun 92 ve 93. maddelerinde «ICFTU'nun İnsan Haklarını Koruma ve Geliştirme Mücadelesi» çerçevesi içinde değerlendirilen Türkiye ile ilgili görüşler, ayrıca raporun 153 ve 154 üncü sayfalarında da «Asya Bölgesindeki Gelişmeler» bölümünde ele alınıyor.

Bu bölümlerde, 12 Eylül 1980 sonrası sendikal hak ve özgürlükler konusunda Türkiye'de meydana gelen gelişmeler ve ICFTU'nun girişimleri anlatılmakta, TÜRK-İŞ üyeliğinin askıya alınmasına yol açan sebebin ortadan kalkışı, Anayasa ve çalışma hayatıyla ilgili yasaların tasarı aşamasında yürürlüğe girin-

● KONGREYE SUNULAN RAPORDA TÜRKİYE'YE AYRILAN BÖLÜM İÇİNDE, TÜRK-İŞ'İN SENDİKALAR YASASI İLE TOPLU SÖZLEŞME, GREV VE LOKAVT YASASININ İŞÇİ HAK VE ÇIKARLARI İSTİKAMETİNDE ÇIKARILMASI İÇİN YAPTIĞI ÇALIŞMALARDAN ÖVGÜ İLE SÖZEDİLİYOR

ceye kadarki TÜRK-İŞ politikasından övgü ile söz ediliyor.

ÜÇ ANA KONU

ICFTU 13. Dünya Kongresi gündeminde 7, 8 ve 9'uncu sıralarda yer alan üç ana konu; Tam İstihdam ve Sefaletin Sona Erdirilmesi Önlemleri, Sendikal Hak ve Özgürlükler, Barış-Güvenlik ve Silahsızlanma olarak sıralanıyor.

Bu üç konu ile ilgili raporun «Sunuş» bölümü şu görüşleri içeriyor:

«ICFTU 13. Dünya Kongresi'nin yekdiğeri ve hür sendikacılık hareke-

tinin hedefleri ile ilgili üç görüşme konusu vardır. Bunlar, «tam istihdam ve sefaletin sona erdirilmesi önlemleri», «sendikal hak ve özgürlükler», «barış, güvenlik ve silahsızlanma»dır.

Kurulduğu tarihten bu yana «Ekmeğe, Barış ve Özgürlük» sözcükleri ile ifade edilen hedeflere doğru yürüyen ICFTU, 13. Dünya Kongresi'nin konusunu teşkil eden «tam istihdam ve sefaletin sona erdirilmesi önlemleri», «sendikal hak ve özgürlükler», «barış, güvenlik ve silahsızlanma»nın ICFTU'nun hedefleri ile

doğrudan irtibatlı ve birbirinden ayrılması mümkün görünmeyen tartışma konuları olduğu düşüncesindedir.

ICFTU'ya göre «işsizlik, açlık ve sefalet» istikrar-sızlığın ve çatışmaların kaynağını teşkil etmektedir ve sendikaların amacı da, bunları ortadan kaldırmaktır. Sendikaların daha ileri düzeyde sosyal adalet, daha geniş ekonomik güvenlik ve iş imkânlarının sağlanması yolundaki günlük mücadelesi, aynı zamanda «barış» için yapılan bir mücadeledir. Barış sadece «savaşın» olmamasından ibaret değildir. Barış içinde yaşamak demek düşünce özgürlüğüne, söz ve ifade özgürlüğüne, sendika özgürlüğüne, seyahat özgürlüğüne sahip olabilmek demektir. Sendikaların mücadelesi ister ırk ayrımına, ister sömürgeciliğin son kalıntılarına, ister temel hak ve özgürlüklerin ihlâline karşı yönelmiş olsun, mücadele aynı zamanda bir barış mücadelesidir.

Silahsızlanma yarışı tüm ülkelerin, en zengininden en fakirine kadar tüm ülkelerin ekonomileri için giderek ağırlaşan bir yük, bir külfet halindedir. Değerli kaynaklar bu yarı-

şın sürdürülebilmesi uğruna boşa harcanmaktadır. Askerî harcamalar ekonomik büyümeyi yavaşlatmakta, kalkınma çabalarını engellemektedir; aynı kaynaklar, fukaralığın ortadan kaldırılması, iş imkanları yaratılması yönünde kullanılabilircekken bu yapılmamaktadır. Fukaranın ve işçilerin sözcüsü olarak sendikaların, sefalet şartları altında yaşayan milyonların varlığından etkilenmez görünen hükümetlerin bu alanda sürdürdükleri ekonomik politika konusunda soru açmak, tereddütlerini ortaya koymak haklarıdır.

Uluslararası ekonomik politikanın temel amacı tam istihdam ve fukaralığı ortadan kaldırmak olmalıdır. Kalkınmakta olan ülkelerde 1950'lerin ve 1960'ların ekonomik büyüme politikası bekleneni verememiştir. Bu politikalarla zengin ülkelerle fakir ülkeler arasındaki, ve zenginlerle fakirler arasındaki uçurum büyümüştür. Tüm dünyayı saran ekonomik durgunluk önlenememiştir. Bunu izleyen monarist deneyimler istihdam üzerinde olumsuz etkiler yapmıştır. Sanayileşmiş ülkelerde para politikası, sendikalara karşı mücadeleyi amaçlayan politikanın ve kazanılmış hakları ortadan kaldırmanın gerekçesi olarak kullanılmaya çalışılmıştır.

Hür sendikacılık hareketinin tüm bu alanlarda önerileri vardır ve bu öneriler dikkate alınmalıdır. Sanayileşmiş olsun, kalkınma çabası içinde bulunsun tüm ülkelerde haklar işçiler tarafından hükümetler, hür ve demokratik sendikacılık hareketi ile ulusal ve uluslararası düzeyde diyalog

kurulabildiği sürece ekonomik ve sosyal diyalogun kurulabilmesi ve korunması sendikal hak ve özgürlüklere saygı gösterilmesine bağlıdır. Bu «kazanılmıştır». Bu haklar vazgeçilemez haklardır; büyük ızdıraplar sonucu, mücadelelerle elde edilmişlerdir. Bu haklar Birleşmiş Milletler Andlaşması tarafından tanınmış, Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın sözleşme ve tavsiye kararları ile uluslararası hukukun konusunu teşkil eder duruma gelmiştir. İşçiler bu hakları ortadan kaldırma, sınırlandırma, kısıtlama eylemlerini müsamaha ile karşılayamazlar.

İnsanlığın geleceğinin yegâne temeli, insan haklarına ve sendikal hak ve özgürlüklere saygı, ekonomik işbirliği ve sosyal adalet, uluslararası güvenlik şartları çerçevesinde barıştır.

ALINAN KARARLAR

ICFTU 13. Dünya Kongresinin gündeminde yer alan üç ana konu ile ilgili çeşitli kararlar alındı.

Gündemin 7. maddesindeki «Tam İstihdam ve Sefaletin Sona Erdirilmesi» konusunda «Önlemler»i içeren bir bildiri metni; kadın işçilerin istihdamına ilişkin bir karar metni yanısıra yeni teknoloji ve kadın işçilerin istihdamı ile ilgili ayrı bir karar metni de görüştürülerek kabul edildi.

Gündemin 8. sırasında yer alan «Sendikal Hak ve Özgürlükler»le ilgili olarak ICFTU üyesi «Japonya İşçi Örgütleri» tarafından bir karar metni sunuldu ve görüştürülerek kabul edildi.

Karar metnini aşağıda veriyoruz:

«Uluslararası hür sendikacılık hareketinin temel amacı, insan haklarının uluslararası alanda

tanınmasını ve uygulanmasını sağlamaktır. Sendikal hak ve özgürlükler insan haklarının ayrılmaz bir bölümüdür. ICFTU, kurulduğu tarihten bu yana, Dünyada her yerde, insan haklarının korunması ve geliştirilebilmesi için mücadele vermiştir. İnsan hakları ile sendikal haklar birbirinin içindedir. Dünyamızda çoğu bölgede insan haklarının çiğnenmesi «normal» bir olgu olarak ortaya çıkarken, sendikacılar bunun başta gelen mağduru olmaktadır. Temel insan haklarını, özellikle, Birleşmiş Milletler Siyasal ve Medenî Haklar Sözleşmesinde yer alan temel hak ve özgürlükleri teminat altına alan bir rejimde, bağımsız ve hür sendikacılık hareketi varlığını koruyabilir ve işçileri temsil ödevini sürdürebilir.

Özgürce işlevlerini yerine getirebilen sendikalar insan haklarının yılmaz savunucusudurlar. Sendikacılığın ilk günlerinden beri, sendikalar demokrasi ve kamu özgürlükleri uğruna mücadele vermişlerdir. Sendikal haklar için sürdürülen mücadele, toplumun üyesi olarak işçilerin demokratik haklarını teminat altına alma mücadelesi ile birlikte sürdürülmüştür. Geçmişin sömürgelerinin bağımsızlıklarına kavuşturulmaları mücadelesine, ırk ayrımının ortadan kaldırılması, savasına sendikaların katkısı, insan haklarının dünyanın her yerinde tanınması ve geliştirilmesi mücadelesine birer örnektir. Çoğu ülkede bugün sendikalar genel olarak demokrasinin, kamu özgürlüklerinin ve siyasal hak ve özgürlüklerin korunmasında ve geliştirilmesinde bekçilik görevi yapmaktadır.

Sendikaların bu alanda üzerlerine düşen görevi yapabilmesi, ekonomik ve sosyal kalkınmada sorumluluklarını yerine getirebilmesi, katkıda bulunabilmesi sendika özgürlüğünün tanınmasına bağlıdır. Bu alanda özellikle Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 87 ve 98 sayılı sözleşmeleri uygulanmalıdır. Hür sendikacılık hareketi için, ekonomik, sosyal ve siyasal sistem farklılıkları ne olursa olsun, sendikal hak ve özgürlükler alanında «çifte standarda» yer yoktur.

İşçilerin hak ve çıkarlarını koruyabilmeleri için, hür ve demokratik sendikacılık hareketi aşağıdaki temel sendikal haklara sahip olmalıdır.

- İşçiler, hiç bir ayırım yapılmaksızın ve önceden izin almak zorunda bırakılmaksızın, diledikleri örgütleri kurmak ve diledikleri örgütlere üye olmak hakkına sahip olmalıdır,
- Sendikalar anarşistik ve yönetmeliklerini serbestçe düzenleme, yöneticilerini tam bir özgürlük içinde seçme hakkına sahiptir. Devlet (kamu makamları) bu hakları kısıtlayacak ya da yasal bir biçimde kullanılmasını engelleyecek müdahalelerden kaçınmalıdır.
- İşçi örgütleri idarî yoldan kapatılamaz ya da faaliyetten alıkonulmamalı.
- İşçi örgütleri federasyonlar ve konfederasyonlar kurma hakkına ve bu örgütler de işçileri uluslararası düzeyde temsil eden kuruluşlara üye olma hakkına sahiptir.
- İşçiler çalıştırmada, işlerinde, sendika aleyhtarı bir tutumla

yapılacak ayrıma karşı uygun suretle korunma hakkına sahiptir. Sendikalar kurulumalarında, çalışmalarında ve yönetimlerinde işverenlerin herhangibir suretle müdahalelerine karşı korunma hakkına sahiptir.

- İşçinin yaşamını etkileyecek her alanda, çalışma şartlarının tayin ve tesbitinde sendikaların toplu pazarlık hakkı vardır.

- İşçilerin ve sendikaların grev hakkı vardır.

ICFTU bildirisinde da da sonra sendikal hak ve özgürlüklerin Dünyanın birçok ülkesinde ihlal edildiği anlatılmakta, «bu ihlaller özellikle komünist yönetimlerde, sağ eğilimli ve askerî diktatörlüklerde son derece vahim bir gelişme göstermektedir» denilmektedir. Son ICFTU kongresinden bu yana bu şekilde yönetilen ülkelerde sendika hakkının ağır bir biçimde çiğnendiğini belirten ICFTU, ihlallerin sendikacılara suikast yapma, ortadan kaldırma, eziyet etme, tutuklama, yargıç önüne çıkarmadan uzun süre göz altında tutma, mecburi ikamete tâbi tutma, sendikal faaliyetleri ağır bir biçimde cezalandırma, akıl hastanesine kaldırma, mecburi çalıştırma kamplarında göz altında bulundurma, sendika merkezlerini tahrip ve işgal etme, sendikal faaliyetleri askıya alma ve durdurma, işçi örgütlerini feshetme biçiminde ortaya çıktığını açıklamaktadır.

ICFTU bildirisinde, sınırlamaların ve ihlallerin sadece bu diktatörlüklerde değil, sendikalaşma

alanında geleneği olan ülkelerde de ortaya çıktığına işaret edilmektedir. Kalkınmakta olan bazı ülkelerde, güçlü sendikacılığın kalkınma çabalarını baltalayacağı yolunda yanlış bir kanının yerleştirilmeye çalışıldığına açıklayan ICFTU, bu ülkelerde yabancı sermayeyi celbedebilmek için ve çoğu kez çok uluslu şirketlerin telkin ve basıncıyla sendikal hak ve özgürlüklerin kısıtlanması yoluna gidiği anlatılmaktadır. Batı demokrasilerinde de bir süredir Hükümetler ekonomide karşılaşan tüm çıkmazların sorumlusu olarak sendikaları gösterme eğilimindedir. Bu görüş ışığında bu ülkelerde özellikle toplu pazarlık hakkına ücret artışlarını tek yanlı tesbit yoluyla müdahale edilmeye çalışılmakta, kazanılmış işçi hak ve özgürlüklerini kısıtlamayı hedef alan yasal değişiklikler yapılmaya çalışılmaktadır. Kamu sektöründe sendikacılık çoğu ülkede çıkmazlarla karşılaşmaktadır. Kamu sektöründe çalışan işçilerin sendikal hakları ya ortadan kaldırılmaya ya da ciddi bir biçimde sınırlanmaya çalışılmaktadır. Benzeri sorunlarla tarım kesiminde çalışan işçiler de karşılaşmaktadır. Bu işçiler kamu makamlarının kısıtlayıcı eylemleri yanı sıra çoğu kez toprak sahiplerinin düşmanca tavrı ile de mücadele etmek zorunda kalmaktadırlar.

ICFTU tüm bu engelleme rağmen sendikal hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi mücadelesini aralıksız sürdürecektir. Bu çerçevede (a) hür sendikacılık akımı güçlendirilecek, (b) sendikal hak ve özgürlükleri düzenleyen Uluslararası

Çalışma Teşkilatı (ILO) Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının, özellikle 87 ve 98 sayılı ILO Sözleşmelerinin uygulanması için çaba sarfedecek, (c) hücumu maruz durumdaki hür sendikalara her çeşit yardım yapılacak (d) sendikal hak ve özgürlükleri ihlal eden Hükümetler nezdinde doğrudan temas yolları aranarak caydırma eylemi yapılacak (e) sendikal hak ve özgürlükleri ihlal eden hükümetler üzerinde etkili olabilecek diğer kurum ve hükümetler nezdinde caydırma temasları sürdürülecek (f) uluslararası işkolu federasyonları vasıtasıyla çok uluslu şirketlerin ihlale yönelik hareketleri ile mücadele edilecek (g) ILO ve Birleşmiş Milletler Teşkilatı nezdindeki istişari temsil hakkı kullanılarak ihlale yönelen ülkelerin bu kurumlar aracılığıyla disipline edilmesine çalışılacak, (h) başta Uluslararası Af Örgütü olmak üzere, diğer kurumlarla bu alanda işbirliği yapılacaktır.

ICFTU bu çevrede ka-

muoyu oluşturma çalışmalarına ağırlık verecek, çalışmalar ICFTU ile üyesi kuruluşlar arasında eşgüdüm içinde sürdürülecektir.»

Dünya Kongresi gündeminin 9. sırasında yer alan «Barış, Güvenlik ve Silahsızlanma» konusunda da Avustralya İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından «Dünya Silahsızlanma Konferansı» düzenlenmesi yolunda bir öneri getirildi.

TÜRK-İŞ HEY'ETİ

ICFTU 13. Dünya Kongresine TÜRK-İŞ adına Genel Başkan Şevket Yılmaz başkanlığında bir heyet katıldı.

Hey'ette Genel Başkan Vekili Emin Kul, Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir, DYF-İŞ Genel Sekreteri Muhittin Yılmaz, Vakıf-Bank-Sen Genel Başkanı Servet Kahyaoglu, TÜRK-İŞ Genel Başkan Danışmanı Önder Aker, Hukuk Danışmanı Gültekin Özdenler, Dış İlişkiler Müdürü Şanar Tayşi bulundu.

ÇALIŞAN EMEKLİLERİN AYLIKLARININ KESİLMESİNİ ÖNGÖREN YASA ÖNERİSİ REDDEDİLDİ

Emekli olup da SSK ya da Bağ-Kur'a bağlı işyerlerinde çalışanların almakta oldukları emekli, adi malullük, vazife malullüğü dul ve yetim aylıklarının kesilmesini öngören hükümet tasarısı Danışma Meclisi Bütçe-Plan Komisyonunda kabul edilmedi. Tasarı, yetim aylığı almakta olup da çalışanlardan aylıklarının tümünün, dul aylığı almakta olup da çalışmakta olanlardan ise aylıklarının yarısının kesilmesini öngörüyordu. Konu Danışma Meclisi Genel Kurulunda görüşülüp karara bağlanacak.

TÜRK-İŞ/ICFTU İLİŞKİLERİ ve ICFTU'nun 13. DÜNYA KONGRESİ

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, (ICFTU) 1 Temmuz 1981 tarihinde askıya aldığı TÜRK-İŞ'in üyeliğini yeniden oybirliği ile kararlaştırdı.

ICFTU'nun TÜRK-İŞ ile ilişkilerini 2 yıl süreyle askıda tutması gerçekten üzüntü verici olmuş, hür sendikacılığa inananlar bu durumun düzeltilmesi için adeta seferber hale gelmişlerdi. Buna karşılık ICFTU'yu suçlayanlar kendileri için yanlış bir hareket tarzı seçenler de yok değildir.

Hatta, ICFTU'ya meydan okuyanlar Türkiye'de yapacakları yanlış şartlandırmaların ICFTU'yu etkileyeceğini sananların sayısı ca maa- lesef küçümsenemeyecek boyutlara varmaktaydı. Ama bilinen gerçek odur ki, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, demokrasi cephesinin en önemli kuruluşlarından birisidir. Çok partili demokrasilerin egemen olduğu gelişmiş ülkeler ICFTU'nun etkinliğini açıkca bilmekte, desteklemekte ve bu güçlü kuruluşun gelişmesi için gerekli çabayı da harcamaktadırlar. Nitekim Birleşmiş Milletlerde ce Uluslararası Çalışma Teşkilatında ICFTU'nun tabii üyeliği sürmekte ve bu kuruluşların yönetim ve denetiminde genellikle ICFTU'nun istekleri doğrultusunda d ü z e n l e m e l e r yapılmaktadır. ICFTU TÜRK-İŞ'i 1961 yılında yani bir başka Askeri İdare zamanında üyeliğe kabul etmişti. Şimdi de ICFTU'nun genel yapısı çok partili demokrasilere inanç üzerine kurulmasına rağmen yönetim biçimiyle ilgili değildir. Askeri idarenin bir geçiş dönemi için iş başında bulunduğu bizzat yönetimce de açıklandığına göre, ICFTU'nun bu konuda herhangi bir şey söylemesi söz konusu değildir. Ne var ki, kendi üyesi bir Konfederasyonun İcra Kurulu Üyelerinden birisinin Hükümette görev almasını ICFTU kabul etmemektedir. Türkiye'de problem çözümlünce üyeliği askıya alma kararının temel dayanağı kalmamıştır. Nitekim 19 Mayıs 1983 günü Brüksel'de yapılan ICFTU Toplantısında askıya alma kararı oybirliğiyle kaldırılmış ve TÜRK-İŞ yeniden tam üyelik hakkını elde etmiştir.

Şimdi açıkca belirtmek gerekirse TÜRK-İŞ'in son Genel Kurulundan sonra izlenmekte olan Dış Politika başarılı olmuş ve müsbet neticelerini almıştır. Bu politika aynı zamanda Türkiye'nin Milli menfaatleriyle de ilgilidir. ICFTU'nun ve ICFTU'ya bağlı ülke konfederasyonlarının ilgili Hükümetler nezdinde etkinliği bilindiğine göre

bu sözlerimizdeki isabet kendiliğinden anlaşılır. ICFTU'nun 13. Dünya Kongresi 23-30 Haziran 1983 tarihleri arasında Norveç'in başşehri Oslo'da yapılacaktır. ICFTU Kongresinin gündeminde Sendikal Hak ve Özgürlükler, Barış, Güvenlik ve Silahsızlanmayla tam istihdam konuları bulunmaktadır. Türkiye bu Genel Kurul'a 6 Delege 3 gözlemciyle katılıyor. Daha doğrusu TÜRK-İŞ, ICFTU Genel Kurulunda 6 delege ile temsil edilerek Kongrede gerekli çalışmaları yapacaktır.

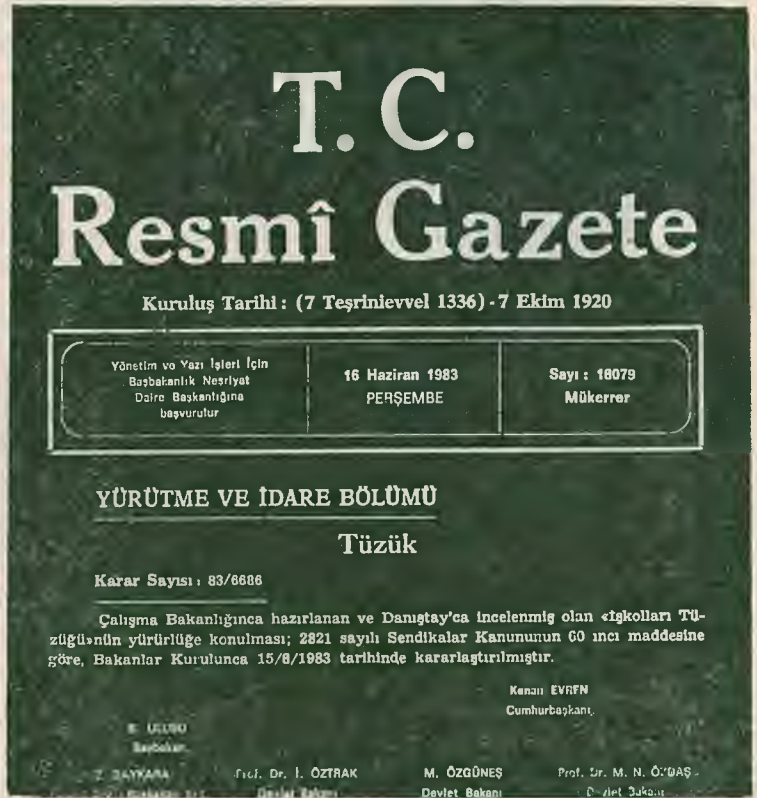
Bu Genel Kurul'un Hür Dünya İşçi Hareketi bakımından taşıdığı önem ortadadır. Gittikçe artan işsizlik, enflasyon, silahsızlanma paravanası arkasında silahlanan ülkeler, Dünya'nın barut fıçısı haline gelmesi, kaygıları arttırmakta ve Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonuna düşen büyük görevi daha da maniaştırmaktadır.

ICFTU bu Genel Kurulunda anarşi ve terörle ilgili konulara nasıl yaklaşacaktır. Bu henüz bilinmemektedir. Terörün Devlet otoritesi bakımından üzerinde durulması gereken en ciddi sorun olduğunu Hür ülkelerin ittifakla benimsemesi gerekiyor. Oysa bazı ülkeler el altından terörü desteklemekte ve insanlığa en büyük kötülüğü yapmaktadırlar. Bizim amacımız ekmek, barış, özgürlüktür.

Dünya Hür Sendikacılığının temel felsefesi olan bu 3 ilkeye, adalet'in de eklendiği söylenebilir. Böyle olunca ICFTU'nun Dünya'da açlığı ortadan kaldırmak, tam istihdamı sağlamak, işsizlikle mücadele etmek, silahsızlanmayı gerçekleştirmek ve nükleer silahlanmaya ayrılan fonları insanlığın refah ve mutluluğuna tahsis ettirebilmek konusunda çok ciddi görevleri vardır. Temennimiz 13. Dünya Kongresinin bütün Dünya'da yankılar yapacak bir mükemmellik ve etkinlik içinde geçmesidir. Hür Sendikacılık alemine bütün gönlümüzce başarılar diliyoruz.

İŞKOLLARI TÜZÜĞÜ YÜRÜRLÜĞE GİRDİ

Yılmaz:
"Yeni Tüzük
hazırlanırken,
Türk-İş
görüşleri
büyük
ölçüde
dikkate
alınmıştır.»

İşkolları Tüzüğü'nün yayınlandığı Resmi Gazetenin ilk sayfası.

2821 Sayılı Sendikalar Yasasının 60. maddesine göre hazırlanan «İşkolları Tüzüğü» Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

İşkolları Tüzüğü ile ilgili olarak TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz basına bir açıklama yaptı.

Yılmaz, açıklamasında şunları söyledi:

«2821 Sayılı Sendikalar Yasasının 60. maddesine göre işkolları tüzüğü yeniden düzenlenmiş ve 16 Haziran 1983 tarih ve mükerrer 18079 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

«TÜRK-İŞ ve TİSK'in görüşleri alınarak ilgili Bakanlıkça hazırlanan işkolları tüzüğü, Danıştay'ca incelenerek kabul e-

dilmiş ve Bakanlar Kurulunca kabul edilerek onaydan geçmiştir.

«Genel olarak, yeni tüzükte büyük değişiklikler yapılmamıştır. Bazı değişiklikler, tamamen Konfederasyonumuz görüşleri paralelinde getirilmiştir. Ayrıca, işkolu sayısında 33'den 28'e düşmüş olduğundan, bazı işkolları aynı işkolu tanımlı içine alınmıştır.

«Tüzükte, özellikle petrol ve kimya işkolu ilişkisinin devam ettirilmesi yolundaki öneri ve talebiniz dikkate alınmıştır.»

İŞKOLLARI TÜZÜĞÜ

16 Haziran 1983 tarih ve 18079 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşkolları Tüzüğü aşağıda tam metin verilmiştir:

İŞKOLLARI TÜZÜĞÜ

Amaç :

MADDE 1 — Bu Tüzüğün amacı 5.5.1983 günlü ve 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 60 ıncı maddesinde sayılan işkollarına hangi işlerin gireceğini saptamaktır.

İşkollarına giren işler :

MADDE 2 — Her bir işkoluna giren işlerin neler olduğu, iktisadî faaliyetlerin sınıflandırılmasına ilişkin uluslararası normlar da gözönünde bulundurularak düzenlenen, Tüzüğe ekli listede gösterilmiştir.

Asıl işe yardımcı işler:

MADDE 3 — Bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı iş-

ler de, asıl işin dahil olduğu işkolundan sayılır.

İşyerinin girdiği işkolunun belirlenmesi :

MADDE 4 — Bir işyerinin hangi işkoluna girdiği konusunda anlaşmazlık çıkması halinde, ilgililerin başvurusu üzerine, işkolu, o işyerinde yürütü-

İŞKOLLARI TÜZÜĞÜ

len işin niteliğine göre Çalışma Bakanlığınca saptanır. Bakanlığın bu konudaki kararına karşı, ilgililer, Sendikalar Kanunu'nun 4 üncü maddesine göre dava açabilirler.

bunların sendikalara dağılımı Çalışma Bakanlığınca her yıl Ocak ve Temmuz aylarında çıkartılacak istatistiklerde gösterilir ve bu istatistikler Resmi Gazete'de yayımlanır.

göre hazırlanan ve Danıştay'da incelenmiş olan bu Tüzük hükümleri Resmî Gazete'de yayımı gününde yürürlüğe girer.

İstatistikler :

MADDE 5 — Her işkolunda çalışan, sendikalara üye olan ve olmayan işçilerin sayılarıyla

Yürürlük :

MADDE 6 — 5.5.1983 günlü ve 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 60 ıncı maddesine

Yürütme :

MADDE 7 — Bu Tüzük hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

İŞKOLLARINA GİREN İŞLER

İşkolu

Sıra No.	Bölüm No.	Büyük Grup No.
----------	-----------	----------------

İşkolu — İşler

1	0	01, 02, 03, 04
---	---	----------------

TARIM VE ORMANCILIK, AVCILIK VE BALIKÇILIK

Tarım ve hayvan yetiştirme, ormancılık ve tomrukçuluk, her türlü teraslama işleri, tarım ve bahçivanlık okulları, hizmetleri, avcılık ve av hayvanlarının üretilmesi, balıkçılık, süngercilik ve benzeri su ürünlerinin çıkarılması işleri.

2	1	11, 12, 14, 19
---	---	----------------

MADENCİLİK

Maden arama, kömür madenciliği, metal cevherleri madenciliği, taş, kil, kum ocakları, tuzlalar (kaya tuzları dahil) ve madenlerden başka maddelerin topraktan çıkarılması, kömürden yapılan maddelerin yapımı işleri.

3	1, 2	13, 30, 32
---	------	------------

PETROL VE LASTİK

Petrol arama, ham petrol, sair akaryakıt ve tabii gaz tasfiye-haneleri ve petrol mamülleri sanayii (L.P.G. dahil), akaryakıt depo ve istasyonları, akaryakıt taşınması (pipeline dahil), satışı, tabii ve suni lastik ve kauçuk, plastik, bakalit, inelyum, muşamba ve benzeri sanayii ve bu maddelerden yapı, elektrik, sıhhi malzeme, ev eşyası ve her türlü eşya yapımı işleri

4	2	20, 21, 22
---	---	------------

GIDA SANAYİİ

Gıda maddeleri yapımı sanayii, insanların tüketimine mahsus gıda maddelerinin yapımı, her türlü hayvan, kümes ve av hayvanları kesilmesi ve temizlenmesi, paketlenmesi, mezbahalar ve etten yapılan gıda maddeleri yapımı, süttten yapılan maddelerin yapımı, hayvansal ve bitkisel yağ sanayii (hayvansal ve bitkisel yağdan yapılan sabun sanayii dahil), her çeşit gıda maddelerinin konserve yapılması ve saklanması, değirmende öğütülmüş maddeler yapımı, ekmekçilik ve her çeşit un ve unlu maddelerden yiyecek yapımı, kakao, çikolata, şeker-

İŞKOLLARI TÜZÜĞÜ

İşkolu

Sıra Bölüm Büyük
No. No. Grup No.

İşkolu — İşler

leme ve benzeri maddeler yapımı, kakao, kahve, tuz öğütülmesi ve çay yaprakları üzerinde yapılan işlemler ve benzeri işler, yem sanayii, maya yapımı, içki ve tütün sanayii, damıtılmış alkollü içkiler, şaraplar, likörler, malt likörleri, hafif içkiler, karbon asidi ile yapılmış içeceklerin yapımı, arıtılması, karıştırılması, damıtılması, mayalandırılması, bira fabrikalarında yapılan işler, alkolsüz içkiler (gazoz, meyva suları ve benzerleri), sigara, puro, pipo, enfiye, çiğnenen tütün ve benzerlerinin yapımı, paketlenmesi ve taşınması, tütün ayıklanması, kurutulması gibi tütün sanayii ile ilgili yapım ve işleme işleri.

5 2 20

ŞEKER

Şeker sanayii.

6 2 23, 24

DOKUMA

Her türlü dokuma sanayii, giyecek eşyası sanayii, hazır dokuma eşyası yapımı (trikotaj ve fermuar yapımı), her türlü iplik sanayii (sun'i ve sentetik elyaf işleri dahil), çırcır sanayii idrofil pamuk yapımı dahil), çamaşırhanede yapılan işler, ütü, kola, boyama ve temizleme işleri.

7 2 24, 29

DERİ

Kundura sanayii, deri ve deriden yapılan her türlü eşya (sarıciye) yapımı ve debagat işleri, kürkcülük, tutkal sanayii ve bağirsak işleme işleri.

8 2 25, 26

AĞAÇ

Ağaç ve mantardan yapılan eşya, mobilya yapımı doğrama ve bıçkıcılık sanayii, kereste fabrikaları, her türlü sun'i tahta ve benzeri yapım işleri.

9 2 27

KÂĞIT

Kâğıt, kâğıttan yapılan her türlü eşya ve selüloz sanayii işleri.

10 2 28

BASIN VE YAYIN

Her türlü basın ve yayın işleri, basımevlerinde yapılan işler, klışecilik, kâğıt ve madeni para basım işleri.

11 3 31

KİMYA

Ecza ve kimya sanayii (azot, gübre, detarjan, kozmetik, boya ve atom sanayii dahil), pil, batarya ve akümülatör sanayii.

İŞKOLLARI TÜZÜĞÜ

İşkolu

Sıra No.	Bölüm No.	Büyük Grup No.	İşkolu — İşler
12	3	33	ÇİMENTO, TOPRAK VE CAM Metalden başka maden sanayii, çimento sanayii, her türlü toprak ve seramik sanayii ile çömlek, çini, fayans yapımı ve çimento, alçı, taş ve toprak kullanılarak yapılan yapı malzemesi ve diğer gereç yapımı, ateş tuğlası, tuğla ve kiremit sanayii lüle taşı işlemesi ile bu işkoluna ait hammadde ocaklarında yapılan işler, cam ve camdan yapılma eşya sanayii işleri.
13	3	34, 35, 36, 37 38, 39	METAL Metal yapımı, her türlü maden cevherlerinin ve bunların alaşım ve karışımlarının ergitilmesi, arıtılması, haddelenmesi, çekilmesi, dökülmesi ve şekillendirilmesi, çelik sanayii, madensel eşya yapımı, makina yapımı, elektrik makineleri, cihazları, araç ve gereçlerinin (deniz, demir ve hava yolları madeni taşıma araçları hariç) ve diğer madensel taşıtların yapımı ve onarımı ve başkaca madensel eşya ve gereç yapımı kurma (montaj) sanayii işleri.
14	3	38	GEMİ Her türlü deniz araçları yapımı, onarımı ve gemi bozma tezgahlarında yapılan işler.
15	4	40	İNŞAAT Bina, yol, köprü, demiryolu, tünel, metro, kanalizasyon, liman dalgakıran, havuz, istihkâm, hava alanı, dekovil ve tramvay yolu, spor alanları yapımı gibi her çeşit yapıcılık işleri ile bunların etüt, proje, araştırma, bakım, onarım ve benzeri işleri.
16	5	51, 52	ENERJİ Elektrik, havagazı, su, ısı üretimi, toplanması, arıtılması, kullanılır ve yararlanılır hale getirilmesi, iletim ve dağıtım işleri, yukarıdaki amaçlarla tesis ve şebekeler kurulması (baraj dahil), işletilmesi, korunması, bakımı, onarımı ve bunlarla ilgili etüd, proje, araştırma ve benzeri işler.
17	6, 8	61, 62, 63, 64, 82, 83	TİCARET, BÜRO, EĞİTİM, BANKA ve SİGORTA, GÜZEL SANATLAR Her türlü mali kuruluşlar, ticaret borsaları, ticaret ve sanayi odaları, birlikleri, kooperatifler, kredi esham ve tahvil borsaları, her türlü büro ve benzeri kuruluşlar ile dernekler, noter-

İŞKOLLARI TÜZÜĞÜ

İşkolu

Sıra Bölüm Büyük
No. No. Grup No.

İşkolu — İşler

ler, işçi ve işveren kuruluşları, her türlü sınai, tarımsal, kimyasal ve hayvansal maddelerin ve ürünlerin alımı ve satımı, eğitim kurumları, bankalar ve sigorta şirketleri, banka ve sigorta birlikleri, para borsalarında yapılan işler, sahne, perde ve benzeri gösteri sanatları, müzik, resim, heykel, dekorasyon, edebiyat ve benzeri güzel sanatlarla ilgili işler.

18 7 71

KARA TAŞIMACILIĞI

Demiryolu dışında motorlu ve motorsuz her türlü kara taşıtları ile yük veya yolcu taşıma ve bununla ilgili depolama ve sürücülük işleri, kara taşıt araçları için terminal, garaj, bakım, ikmal ve onarım, park yerlerinde yapılan işler (deniz ve demiryolu ambarlarında yapılan işler hariç).

19 7 40, 71

DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI

Demiryolları ve bağlı işyerlerinde görülen her türlü işler (demiryolu bakım, onarım ve yenileme işleri ile yataklı ve yemekli vagonlarda yapılan işler dahil).

20 7 71

DENİZ TAŞIMACILIĞI

Gemi ve benzeri taşıtlarla denizlerde, göllerde ve akarsularda her türlü yük ve yolcu taşınması ile bunlara bağlı deniz işlerinde çalışan ve Deniz İş Kanununa tabi gemi adamları ve gemi adamı yeterlik belgesine sahip kimselerin ve şehir ve körfez hatları iskelelerinde çalıştırılan iskele görevlilerinin yaptığı işler, deniz taşıtları ile yapılan liman hizmetleri.

21 7 71

HAVA TAŞIMACILIĞI

Hava ve havacılığın yer ve yerüstü işleri ile hava taşıtlarında yapılan her türlü işler ve uçakla ilaçlama işleri.

22 7 72

ARDIYE VE ANTREPOCULUK

Antrepolar, ardiyeler, soğuk hava depoları, umumi mağazalar ve buralarda yapılan her türlü ambarlama, depolama, yükleme ve boşaltma işleri, liman hizmetleri, iskelelerde yapılan yükleme, boşaltma, ambarlama ve depolama işleri, (demiryolu taşımacılığına ait yükleme, boşaltma, ambarlama ve depolama işleri hariç).

23 7 73

HABERLEŞME

Haberleşme, posta, telefon, telgraf, telsiz, radyo, televizyon işleri ve hizmetleri ve bu hizmetler için kamu idaresince kurulan her türlü yapım, bakım ve onarım işleri.

İŞKOLLARI TÜZÜĞÜ

İşkolu

Sıra No.	Bölüm No.	Büyük Grup No.	İşkolu — İşler
24	8	82	SAĞLIK Hastahaneler, sanatoryumlar, bakım ve dinlenme evleri, doğum ve çocuk bakım evleri, kreşler, doktor muayenehaneleri, klinikler gibi sağlık kuruluşları, dış klinikleri, röntgen muayenehaneleri ve benzerleri ile hayvan bakım evlerinde yapılan her türlü sağlık işleri.
25	8	83, 84	KONAKLAMA VE EĞLENCE YERLERİ Otel, pansiyon, lokanta, büfe, pastahane, kahvehane gibi konaklama, dinlenme ve yemek yerleri ile sinema, müzikli ve müziksiz her türlü eğlence yerleri, plaj, açık ve kapalı spor yerleri, hipodromlar, hamamlar, kaplıcalar, içmeceler, turistik tesislerde yapılan işler.
26	—	—	MİLLİ SAVUNMA Milli Savunma, Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ile ilgili her türlü askeri işyerleri (uluslararası ve yabancı askeri işyerleri dahil) subay, astsubay kulüpleri, gazinoları ve otelleri, ordu evleri, askeri hastahaneler, okullar, askeri basımevleri ve Milli Savunma Bakanlığınca işletilen diğer işyerlerinde yapılan işler.
27	—	—	GAZETECİLİK 212 sayılı Kanunla değişik 5953 sayılı Kanuna göre gazeteci sayılanların gazete ve mevkutelerle haber ve fotoğraf ajanslarında yaptıkları işler ile asıl işi gazete ve mevkutelere bağlı olarak bunları basmak olan basımevinde yapılan işler.
28	—	—	GENEL İŞLER Belediyelerin 24 sıra numaralı sağlık işkoluna giren işleri dışındaki belediye hizmetlerine ilişkin işlerle bu Tüzükte yer almayan işlerde çalışıp da Sendikalar Kanununa göre işçi niteliği taşıyanlarca yapılan işler.

NOT: Bu listede yer alan bölüm ve büyük grup numaraları iktisadî faaliyetlerin uluslararası tasnifine göre belirlenmiştir.

DEĞİŞİKLİK TABLOSU

İŞKOLU SIRA NO.	ADI	DEĞİŞİKLİKLE İLGİLİ AÇIKLAMA
1	TARIM VE ORMANCILIK, AVCILIK VE BALIKÇILIK	Evvelce 1 ve 2 sıra numaralarında bulunan iki işkolu, yeni yönetmelikte (tüzükte) birleştirilerek 1 sıra numarasını almıştır.
2	MADENCİLİK	Eski tanımlama aynen
3	PETROL VE LASTİK	Eski tüzükte 4 ve 12 sıra numaralarında bulunan Petrol ve Lastik işkolları birleştirilerek 3 sıra numarasını aldı.
4	GIDA SANAYİİ	Eski tanımlama aynen
5	ŞEKER	Eski tanımlama aynen
6	DOKUMA	«Fermuar imal işleri» ibaresi eklendi.
7	DERİ	Eski tanımlama aynen
8	AĞAÇ	Eski tanımlama aynen
9	KÂĞIT	Aynen
10	BASIN VE YAYIN	Aynen
11	KİMYA	«Gübre, deterjan, kozmetik» ibaresi eklendi.
12	ÇİMENTO, TOPRAK VE CAM	Eski tüzükte 14 ve 15 sıra numaralarını alan Çimento ile Cam işkolu birleştirildi.
13	METAL	Aynen
14	GEMİ	Aynen
15	İNŞAAT	Aynen
16	ENERJİ	«Baraj dahil» eklendi.
17	TİCARET, BÜRO, EĞİTİM, BANKA, SİGORTA GÜZEL SANATLAR	Eski 21, 22 ve 31 işkolları birleştirildi. Güzel sanatlar eklendi.
18	KARA TAŞIMACILIĞI	Aynen
19	DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI	«Yataklı ve yemekli vagonlarda yapılan her türlü işler» ibaresi eklendi.
20	DENİZ TAŞIMACILIĞI	«Deniz taşıtlarıyla yapılan liman hizmetleri» ibaresi eklendi.
21	HAVA TAŞIMACILIĞI	«Hava taşıtlarında yapılan her türlü işler» ibaresi eklendi.
22	ARDIYE VE ANTREPOCULUK	Aynen
23	HABERLEŞME	Aynen
24	SAĞLIK	«Kreşler» eklendi.
25	KONAKLAMA VE EĞLENCE YERLERİ	«Müzikli ve müziksiz yerler» ibaresi eklendi.
26	MİLLİ SAVUNMA	Aynen
27	GAZETECİLİK	«Asıl işi gazete ve mevkutelere bağlı olarak bunları basmak olan basımevinde yapılan işler» ibaresi eklendi.
28	GENEL İŞLER	Aynen

NOT: Yukarıda belirtilen eklentiler, TÜRK-İŞ görüş ve önerileri doğrultusunda yapılan düzenlemelerdir.

ILO 69. Uluslararası Çalışma Konferansının yapıldığı salonun genel görünümü.

ULUSLARARASI ÇALIŞMA KONFERANSI TOPLANDI

Şevket Yılmaz, Ulusal ve Uluslararası işçi kuruluşlarının liderleriyle ayrı ayrı görüştü

● TÜRK-İŞ
HEY'ETİ
ÇEŞİTLİ
KOMİSYON
ÇALIŞMASINDA
GÖREV
ALDI

Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'nun en yüksek karar organı olan «Uluslararası Çalışma Konferansı» 69 uncu dönem toplantısını 1-21 Haziran tarihleri arasında Cenevre'de yaptı.

Türk işçi delegesi olarak Türk-İş Genel

Başkanı Şevket Yılmaz'ın katıldığı konferansda Genel Başkan Vekili Emin Kul, DİYF-İŞ Federasyonu Genel Başkanı Mehmet Acidereli, Türk-Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek, Türk-İş Genel Başkanlık Danışmanı Önder Aker, Türk-İş Dış İlişkiler

Müdürü Şanar Tayşi, Türk-İş Eğitim Müdürü Emre Kocaoğlu, Türk-İş Basın Danışmanı Burhan Dodanlı ve Türk-İş Batı Avrupa Temsilcisi Deriş Albayrak da delegasyonda yer aldılar.

69 uncu dönem Uluslararası Çalışma Konferansı'nda Türk-

ILO 69. Uluslararası Çalışma Konferansında TÜRK-İŞ delegeleri arka plânda toplu halde görülüyor.

İş Hey'eti üç teknik komisyonda görev aldı. Türk-İş Hey'eti'nin katıldığı komisyonlar şöyle :

Emin Kul/Derviş Albayrak - **Sosyal Güvenlik Haklarının Korunması**

Mehmet Acıdereli/Emre Kocaoğlu - **İstihdam Politikası**

Mustafa Özbek/Burhan Dodanlı - **Sanayileşmenin Sos-**

yal Yönleri ve Sorunları

Türk-İş Hey'eti ayrıca Kararlar Komisyonunda Dış İlişkiler Müdürü Şanar Tayşi tarafından temsil edildi. «ILO Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının Uygulanması» ile ilgili komisyona ise gözlemci olarak katılındı.

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANININ TEMASLARI

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, konferans süresince çeşitli ulusal ve uluslararası işçi örgütlerinin yetkilileri ile görüştü. Türk-İş Genel Başkanı, ETUC (Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu) Genel Sekreteri ile uzun bir görüşme yaparak, ortak sorunların çözüm yolları üzerinde durdu. Şevket Yılmaz ayrıca Uluslararası İnşaat ve Ağaç Sana-yii İşçileri Federasyonu Genel Sekrete-

ri, Uluslararası PTT İşçileri Federasyonu Genel Sekreteri, Uluslararası Büro, Banka ve Sigorta İşçileri Federasyonu Genel Sekreteri, Uluslararası Tarım ve Plantasyon İşçileri Federasyonu Genel Sekreteri, ARO Genel Sekreteri, ICFTU Genel Sekreter Yardımcısı, ARO Genel Başkanı, Hollanda İşçi Sendikaları Konfederasyonu yetkilileri ve DGB temsilcileri ile görüşmeler yaptı.

TÜRK-İŞ Delegasyonu çalışmaları dikkatle izledi ve komisyonlarda görev aldı. «ILO Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının Uygulanması» Komisyonuna gözlemci olarak katıldı.

CENEVRE'DE TEDAVİ ALTINDA BULUNAN İBRAHİM DENİZCİER BAŞARILI BİR AMELİYAT GEÇİRDİ

TÜRK-İŞ'in eski Genel Başkanlarından Tek-Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı **İbrahim Denizcier**, İsviçre'nin Cenevre kentinde başarılı bir mide ameliyatı geçirdi.

Mayıs ayı sonunda sağlık durumu aniden bozulan **İbrahim Denizcier**, beraberinde eşi, oğlu ve gelini olduğu halde uçakla İsviçre'ye götürüldü ve Cenevre'deki **Kantonel Hastanede** tedavi altına alındı.

Midesinden rahatsız olan **Denizcier**'in İsviçre yolculuğu sırasında bir de kalp krizi geçirmesiyle sağlık durumu ciddileşti ve kendisi bir hafta kadar aralı geçen hastanede yoğun bakıma alındı. **Denizcier**'e bu hastanede büyük ihtimam gösterildi.

ŞEVKET YILMAZ ZİYARET ETTİ

Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO)'nın 69. Genel Kurul Çalışmaları nedeniyle Cenevre'de bulunan Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** ile Türk-İş Genel Başkan Vekili **Emin Kul**, Türk-Metal Sendikası Genel Başkanı **Mustafa Özbek** ve DYF-İŞ Genel Başkanı **Mehmet Acıdere**li, sık sık hastaneye giderek eski Genel Başkan **Denizcier**'i ziyaret ettiler. **Şevket Yılmaz**, **Denizcier**'in sağlık durumuyla ilgili olarak hergün doktorlardan geniş bilgi aldı.

Geçirdiği mide ameliyatından sonra sağlık durumu iyiye giden **İbrahim Denizcier**'in, önümüzdeki günlerde Türkiye'ye dönmesi bekleniyor.

Türk-İş Dergisi, Sayın **Denizcier**'e acil şifalar temenni eder.

Türk-İş ile FPIA arasında ortaklaşa düzenlenen çalışmalarından birinde Türk-İş Yöneticileri ile ilgililer görüşüyor.

Türk-İş'in "aile planlaması" konulu seminerlerinde, bayan işçilere Dr. Saadet Yardım tarafından bilgi verildi. Seminerin açış konuşmasını yapan Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir, kadın sağlığı konusunda yolları olmak için İzmir Tepecik Doğumevi binasında, Türk-İş Aile Planlaması Projesi için çalışıyor. (Fotoğraf: Şule ERSÖZLÜ)

Türk-İş'in için düzenlediği seminerle, erkeklerden sonra, bayan işçiler de nüfus planlaması konusunda

İŞÇİ SAĞLIĞI ve AİLE PLANLAMASI BİRİNCİ DÖNEM ÇA

• PROJE MD. TURHAN
60 SEMİNERDE 210

Türk-İş ile FPIA (Uluslararası Aile Planlaması Derneği) arasında ortaklaşa sürdürülen «İşçi Sağlığı ve Aile Planlaması» çalışmalarının birinci dönem proğramı sona erdi.

Proje Müdürü Gürbüz Turhan, çalışmalarla ilgili olarak dergimize şu açıklamayı yaptı :

«TÜRK-İŞ ve FPIA arasında ortaklaşa sürdürülen İşçi Sağlığı ve Aile Planlaması eğitim çalışmalarının birinci dönemini arkada bıraktık.

«İstanbul'da kadınlar için 14, erkekler için 8; Ankara'da kadınlar için 6,

Aile Planlaması ve İşçi Sağlığı ile ilgili çalışmalar kamu oyunun ilgisini topladı. Yukarıda, bu çalışmalarla ilgili haberlerden bir kısmının kopyaları görülmüyor.

Çalışmalar hakkında bilgi veren Proje Müdürü Gürbüz Turhan.

AIŞMALARI SONA ERDİ

AN: "1 AĞUSTOS 1982'DEN BUYANA 100 İŞYERİ TEMSİLCİSİ EĞİTİLDİ "

erkekler için 6; İzmir'de kadınlar için 10, erkekler için 12; Gaziantep'de kadınlar için 2, erkekler için 2 olmak üzere toplam 60 seminer düzenledik.

«100 işyeri temsilcimizin işçi sağlığı ve aile planlaması eğitim çalışmalarından yararlanması yanısıra, aile planlaması çalışmalarının kapsamı geniş tutulmuş, İstanbul, Ankara, İzmir ve Gaziantep illerinde Türk-İş tarafından «Aile Planlaması Poliklinikleri» açılmıştır.

«Bu poliklinikler, işçilerimizin yanısıra, halkımızın tümüne hizmet götürmektedir. Nitekim, kuruluşlarından buyana 7000 civa-

ında başvuru olmuş, yaklaşık 4500 kişi de aile planlaması yöntemi almıştır.

«Aile planlaması ile ilgili çalışmalarımızda, broşürler ve gereçler ücretsiz olarak dağıtılmıştır.

«Kısaca özetlemek gerekirse, 5 yıl sürecek olan ve birinci yılını geride bıraktığımız çalışmaların toplumumuza yararlı olduğu gözlenmiştir. Eğitim çalışmalarımızın sonunda, kursiyerlerden aldığımız övgü dolu mektuplar, hizmetlerimizi daha büyük bir şevkle sürdürmemizde itici güç oluyor.»

Bir işyeri temsilcisinin "Aile Planlaması,, semineri ile ilgili değerlendirmesi

İşçi Sağlığı ve Aile Planlaması proje çalışmalarına katılan bir işyeri sendika temsilcisi, bağlı bulunduğu Harb-İş Sendikasının Ege Bölgesi Başkanlığına gönderdiği bir mektupta şu görüşlere yer veriyor :

**Türk Harb-İş Ege Bölgesi Başkanlığına
İZMİR**

**Konu : 12 Mayıs 1983 tarihinde yapılan
«Aile Planlaması Semineri» ile ilgili
rapor**

Yukarıda belirtilen tarihte İzmir Türk-İş salonunda yapılan Aile Planlaması ile ilgili seminer, birçok işyerinden sendika temsilcilerinin katılması ile tamamlandı.

Seminerde, konuk öğretim üyesi, karşılıklı soru ve yanıtlarıyla konu hakkında ayrıntılı bilgi verdi. Türkiye'de bu alandaki bilgisizlik yüzünden uğranılan kayıpların ne denli korkunç boyutlara vardığını rakamlarla gösterdi. Seminerde anlatılan tüm konular, Türkiye genelinde hemen her ailenin karşılaştığı konulardır. Ve bu nedenlerden ötürü de üstüne daha da eğilmemiz gerekmektedir.

Türk-İş'in bu konuda giriştiği hamle, bilgisizliğin ortadan kalkması ve daha sağlıklı bir toplumsal yapı kazanabilmemiz için çok olumludur. Konunun titizlik ve hassasiyetle izleyenlere anlatılması ise kavranılabilirliğini kolaylaştırmıştır.

Bu konudaki seminerlerin sıklaştırılması, daha da yaygın kitlelere ulaştırılması, türlü iletişim araçlarından bu amaçla yararlanılması, yılda yaklaşık 250 bin bebeğin öldüğü ülkemizde, ölen bebeklerin çoğunun da işçi ailelerinin çocukları olduğu düşünülürse, bu tür yararlı seminerlerin yaygınlaştırılması için temennilerimiz olacaktır.

Türk-İş camiasına bağlı tüm işçilerin ve ailelerin de bu dileklere katılacağı inancındayım.

Türk-İş'e bu alanda da başarılar dilerim. Saygılarımla

**Alpaslan Ertuğrul
İşyeri Sendika Temsilcisi**

"KADIN
İŞÇİLERİN
EĞİTİMİ,,
çalışmaları
aralıksız
sürüyor

Erzurum Seminerinde Rahime Akdoğan tebliğini sunarken.

ERZURUM ve ZONGULDAK'ta yapılan seminerlerden 82 kadın işçi yararlandı

Türk-İş ile AAFİ arasında ortaklaşa planlanan «Kadın İşçilerin Eğitimi» programının uygulanması aralıksız sürüyor.

Erzurum ve Zonguldak'ta yapılan eğitim çalışmalarından, toplam 82 kadın işçinin yararlandığı açıklandı.

Türk-İş Kadın İşçiler Bürosu Müdürü Rahime Akdoğan, yapılan çalış-

maların tekrarlanması istendiğini söyledi.

ERZURUM SEMİNERİ

30 Mayıs 2 Haziran tarihleri arasında Devlet Su İşleri 8. Bölge Müdürlüğü toplantı salonunda düzenlenen ve dergimizin baskıda olduğu günlere rastladığı için Temmuz sayımızda verilmeyen Erzurum se-

mineri, Türk-İş 5. Bölge Temsilcisi İsmet Uygun'un bölge koordinatörlüğünde yapıldı.

SSK Erzurum Bölge Müdürü Turgut Dumlu'nun «SSK mevzuatı açısından kadın işçilerin sorunları», Hacettepe Üniversitesinden Dr. Ufuk Beyazova'nın «Çalışan Kadınların ve Çocuklarının Sorunları» konulu konferansları büyük ilgi

ile izlendi.

İkinci gün çalışmalarına Erzurum SSK Hastanesi Nisaie Şefi Dr. Nesrin Esin'in «Kadın Sağlığı ve Hastalıkları», Erzurum Aile Planlaması İl Başkanı Şengül Çağlar'ın «Aile Planlaması» tebliğleriyle devam edildi.

Dr. Ufuk Beyazova'nın «Genel Beslenme ve Aile Beslenmesi», «Çocuk Bakımı ve Beslenmesi» konulu tebliğleriyle tamamlanan üçüncü gün çalışmalarını, Türk-İş Bölge Temsilcisi İsmet Uygun'un «Hür Sendikacılık ve Türk-İş» Türk-İş Kadın İşçiler Bürosu Müdürü Rahime Akdoğan'ın «Kadın İşçilerin Sorunları ve Çözüm Yolları» konulu konferansları izledi ve dördüncü gün çalışmalarını tamamladı.

Zonguldak eğitim çalışmalarına katılan kursiyerlerden bir kısmı.

Zonguldak Seminerinde Dr. Turkiz Kline, «Çağdaş Toplumda Kadın» konulu tebliğini sunarken.

Erzurum «Kadın İşçiler Semineri»ne 38 kursiyer katıldı.

ZONGULDAK SEMİNERİ

13-16 Haziran tarihleri arasında Zonguldak ve Havalisi Maden İşçileri Sendikası salonunda düzenlenen «Kadın İşçiler Eğitimi» semineri büyük ilgi uyandırdı.

44 Kadın işçinin katıldığı Zonguldak seminerinin birinci gününde Türk-İş Genel Teşkilatlanma Sekreteri Yusuf Ziya Kara ile Türk-İş 1. Bölge Temsilcisi İsmail Topkar birer konuşma yaptılar.

İstanbul Boğaziçi Üniversitesinden Dr. Türkiz Kline, «Çağdaş Toplumda kadın» konulu bir tebliğ sundu.

İlk gün çalışmaları Türk-İş Kadın İşçiler Bürosu Müdürü Rahime Akdoğan'ın «Kadın İşçilerin Sorunları ve Çözüm Yolları» konulu tebliği ile tamamlandı.

Seminerin diğer günlerinde, H.Ü. Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı'ndan Doç. Dr. Sebahat Tezcan «Kadın Sağlığı ve Hastalıkları», «Aile Planlaması» konularında tebliğler sunarken, «Genel Beslenme ve Aile Bes-

Erzurum Kadın İşçiler Seminerinden bir görünüş.

Zonguldak Seminerine katılan Kadın İşçilerden bir grup.

lenmesi» ile «Çocuk Beslenmesi» konusunda da H.Ü. Halk Sağlığı Bilim Dalı'ndan Doç. Dr. Bike Aksu Kocaoğlu tebliğ sundu.

İstanbul Üniversitesi

Tıp Fakültesi Sosyal Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Turhan Akbulut'un «İşçi Sağlığı Açısından Zonguldak'ın Sorunları», Türk-İş 1. Bölge Temsilcisi İsmail Topkar'ın

«Hür Sendikacılık ve Türk-İş» Türk-İş Eğitim Müdürü Emre Kocaoğlu'nun «Türkiye'de Sendikacılık Hareketi» konulu tebliğleriyle eğitim çalışması tamamlandı.

SSK, HEM İLAC PARASINI ÖDEDİ HEM İLACI LİSTEYE ALDI

● SSK YÖNETİM KURULU,
SİGORTALI HASAN
SARI'NIN ÇOCUKLARI
İÇİN HARCADIĞI 688 BİN
LİRAYI ÖDEMEYE VE
İLACIN DA LİSTEYE
ALINMASINA KARAR
VERDİ

Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu, Hasan Sarı adındaki sigortalının talebi üzerine, bir ilacın listeye alınmasını ve çocukları için 688 bin lira ilâç parası harcayan sigortalıya da bu paranın ödenmesini kararlaştırdı.

Haydar, Veli ve Mehtap adındaki çocukları için yurtdışından getirtilen ve sürekli kullanılması gereken ilâçlara ait yüzde 20 nisbetindeki harcaması 688 bin lirayı bulan Hasan Sarı, bu parayı ödeme gücü olmadığını bildirerek Kurumca ödemesini istedi.

Evvelce de 90 bin lira ödeme yapılan sigortalının durumunu görüşen SSK Yönetim Kurulu, «Von Willebrand» teşhisli hastalıkları nedeniyle ömrür boyu kullanılmalarına lüzum gösterilen «VIII. FAKTÖR» adlı ilâcın listeye alınmasını, ayrıca Hasan Sarı'ya da değişik tarihli reçetelerinin tutarı olan ilâç parasının yüzde 20 karşılığı 688 bin liranın ödenmesini kararlaştırdı.

ÇIRAK, KALFA VE USTALIK YASASI DEĞİŞTİRİLİYOR

2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Yasasının bazı maddelerinin değiştirilmesini öngören yasa tasarısı Danışma Meclisi Sağlık ve Sosyal İşler, Mali İşler ve Milli Eğitim Komisyonlarında kabul edilerek genel kurula sunuldu. Tasarıda, çıraklara asgari ücretin % 40'ı tutarında ücret ödenmesi, ayrıca bu ücretin her yıl % 10 artırılması öngörülmüyor. Ayrıca çıraklık süresi 2-4 yıl olarak düzenlenmekte, Kalfa olmak için de 4 sınav hakkı tanınıyor. Kalfalar da en az 3 yıl çalıştıktan sonra ustalık sınavına girebilecek.

İSTENİRSE NELER YAPILMAZ

SSK Yönetim Kurulu, mevzuatı zorlayıp yararlı bir karar aldı

EMRULLAH GÜNDOĞ'UN SİGORTALI
OLMADAN ÖNCE KESİLEN BACAKLARI İÇİN
GENELGE HÜKÜMLERİNE RAĞMEN,
MOTORLU MALÛL ARABASI VERİLMESİ
KARARLAŞTIRILDI

Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu, mevzuatın engellemesine rağmen, sigortalı olmadan önce ayakları yanan ve kesilen bir vatandaşı-mıza, motorlu bir taşıt alınmasını oybirliği ile kararlaştırdı.

Şişli Bölge Müdürlüğü sigortalılarından Emrullah Gündoğ, SSK Genel Müdürlüğüne başvurarak, kendisine 1977 yılında Kurum tarafından motorsuz çek-çek arabası verildiğini, ancak bu arabanın tamir edile edile kullanılmaz hale geldiğini belirtti ve motorlu bir araba verilmesini istedi.

Sakat işçi olarak çalışmasını sürdüren Emrullah Gündoğ'un, sigortalı olmadan önce askerliğini yaparken ayaklarının ya-

narak kesilmesi sonucu, mevzuata göre bu arzusunun kabulüne imkan görüleliyordu. Zira, 2313 sayılı genelgenin 3. maddesine göre, sigortalı olmadan önce herhangi bir uzuv arızasına duçar olan kimseye, sigortalı olduktan sonra motorlu veya motorsuz malûl arabası verilmesi mümkün değildi.

Emrullah Gündoğ'un bu başvurusu, SSK Yönetim Kurulunun 11 Mayıs 1983 tarihindeki toplantısında görüşüldü.

Sigortalının işyerine gidip gelebilmesi ve ailesini geçindirebilmesi gibi faktörler dikkate alınarak, genelge hükümlerine bakılmadan, bir motorlu malûl arabası alınması oybirliğiyle kararlaştırıldı.

SSK Konut Kredisi Yönetmeliği değişiyor

Sosyal Güvenlik Bakanı **M. Sadık Şide**, SSK Konut Kredisi Yönetmeliğinin yeniden düzenlenmesi ile ilgili olarak bir yazılı açıklama yaptı ve kredi faiz oranının % 8, vadesinin ise 85 M2 ye kadar olan konutlar için 18, 85-100 M2 ye kadarki konutlar için 14 yıl olarak belirlendiğini bildirdi.

Hazırlanan yönetmelik tasarısının onay için Başbakanlığa sunulduğunu bildiren **Şide**, konutların daire alanlarına bakılmaksızın brüt 100 M2'yi geçmeyen her konut için tavan miktarında kredi verileceğini açıkladı.

Sosyal Güvenlik Bakanı **Şide**, yazılı açıklamasında şu bilgileri verdi :

— Arsa ekspertiz ve avan proje aranmayacak, Belediye'ce tasdik edilmiş tatbikat projesinin Kurum'ca özellikle M2 olmak üzere ana hatlarının incelenmesi yeterli sayılacaktır.

— İhaleler kooperatifçe yapılarak Genel Kurul'un tasvibi alınacaktır.

— Yurt dışında çalışan sigortalıların kredi için başvuruları da kolaylaştırılmaktadır. Buna göre, işyerinden alınan ve konsoloslukca tercümeli ve tasdikli belge aranmasından vazgeçilerek, sadece konsolosluk tarafından verilen tasdikli 1 yıllık çalışma ve oturma izin belgesinin Kuruma verilmesi yeterli sayılacaktır.

— Krediden yararlanmak isteyen yurt dışında çalışan sigortalılar, kredinin % 25 ini döviz olarak Kurum hesabının bulunduğu milli bankaya yatıracaklardır.

UYGULAMAYA İŞLERLİK GETİREN HÜKÜMLER

— SSK-Kooperatif ve müteahhit arasında üçlü sözleşme akdedilmesinden vazgeçilmek suretiyle, bundan böyle Kurum ve Kooperatif arasında ikili sözleşme yapılarak kredi tahsis edilecektir.

— Kooperatiflere inşaatın % 50 si yapılmış olsa dahi kredinin tamamı

verilecek, % 50 den fazlası yapılmış ise, % 50 bakiye inşaat 100 puan kabul edilmek suretiyle bakiye iş nisbetinde kredi verilecektir.

— Kredi açılabilmesi için kooperatifçe inşaatın «subasman» seviyesine kadar getirilmiş olması şartı aranacaktır.

— Kooperatifçe açılan kredi, bakiye iş 100 puan kabul edilmek suretiyle ödenecektir.

— Krediden yararlanma şartı olarak, 5 yıl sigortalılık ve son 5 yıl içinde 1000 iş günü prim ödeme yerine kredi istem tarihinde sigortalı ve emeklilerde 1800 gün prim ödeme zorunluluğu aranacaktır.

— Kooperatifler her yıl Aralık ayı sonuna kadar başvuruda bulunacaklar, Kurumca Mart ayında hak sahipliği onaylanan kooperatifler inşaatı subasman seviyesine getirince kredi isteminde bulunacaklardır.

— Geçici ve kesin kabuller kooperatiflerce yapılacak ve onaylanacaktır.

— Kesin teminat kooperatifçe alınacaktır.

EN UCUZ KREDİ

— Yeni düzenleme ile SSK konut kredisi faiz nisbeti günün ekonomik şartları göz önünde bulundurularak % 8 e çıkarılmıştır. Buna rağmen Ülkemizde konut kredisi veren diğer Kurum ve kuruluşlarla bir mukayese yapıldığında en «ucuz» kredinin yine SSK tarafından verildiği bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır.

— Kredinin vadesi taslakta 85 m2 ye kadar olan konutlar için 18, 85-100 m2 arasındaki konutlar için 14 yıl olarak belirlenmiştir. Kredi taksitlerinin, sigortalıların ödeme gücü dahilinde kalmasını sağlayacak bir vadeindirme getirilmesine özellikle dikkat edilmiştir.

POLİTİKA KAZANI

Örsan
Öymen

MİLLİYET'TEN

P
A
R
A
L
I
D
Ö
N
Ü
Ş

Ö NÜMDEKİ Almanca gazetede bir karikatür: Birtakım akrep bıyıklı Türkler uçan halıya benzetilmiş 10 bin 500'er marklık banknotların üzerine bağdaş kurmuşlar, «Tek yol» yazılı bir trafik işareti yönünde uçuyorlar.

«Tek yol»un göstergesi: Türkiye, Ufukta da bir güneş...

Bu karikatür, aylardır beklenen «Paralı dönüşleri özendirme» tasarısını simgeliyormuş.

Tasarı, çarşamba günü Bonn hükümetinden geçti, Çalışma Bakanı Blum tarafından basına açıklandı.

Açıklanmasıyla birlikte sendikalarla muhalefet partilerinin tokadını yedi.

«Komik bir kelle primi» olarak nitelendi.

Almanya'da çalışan ve ekonomik krizin sillesini yiyen 120 bin Türk işsizinin umutla beklediği tasarı, gerçekte mark görüntüsündeki «uçan halı» lüksünü değil, sabun köpüğü gibi uçan hayalleri simgeliyor olmalı. Çünkü şu andaki 120 bin işsizden hiçbirine yaramayacak bu yasa.

Tasarı bu yılın ekim ayı ile gelecek yılın sonbaharına kadar geçen süre içinde top atacak fabrikaların müstakbel işsiz Türkleri için hazırlanmış.

Çalışma Bakanlığı'nın tahminlerine göre, 1984 Ekim'ine kadar topu topu 20 bin yabancıyı kapsıyor.

Amaç, Alman ekonomisine fazla gelen 4.5 milyon yabancı sayısını azaltmaksa bu rakam nedir ki?..

Almanya'daki mevcut işsiz sayısında —yabancıları ayıklayarak— indirim yapmaksı, o da değil. Çünkü şu anda işsiz güçsüz dolanıp da Sosyal Sigorta'dan geçinenlere ucundan

bile dokunmuyor.

Özendiricilik yanına gelince :

Çalışma Bakanı'nın deyimiyle bu sosyal paket, bir çeşit «Gelişme yar-dımı» sayılmış.

Neymiş gelişme yardımı?..

Önümüzdeki eylül ile gelecek yılın ekim ayları arasında fabrikası top attığı için işsiz kalan yabancıya adam başı 10 bin 500 mark prim. Çocuk başına 1500 mark. Bir de isteyene şimdiye kadar ödedikleri emeklilik sigortası primlerini toptan geri verme olanağı.

Ayol bunun neresi yardım?

İşçinin yıllarını verdiği, alın terini döktüğü Almanya'da ücretinden kesilen ve faizi yıllardır devlete işleyen ana paraların iadesi. Yani özbe-öz kendi hakkı.

Öyle ya, bu para yıllar yılı, işsizlik sigortası primi adı altında ücretinden kesilmiş. İşsiz kaldığında karnı doysun diye... Fabrikası kapanınca doğal olarak zaten bir yıl süreye ortalama 1500 mark aylık alacak. Şimdi bunun yedi aylığını toptan ödüyorlar. Buna karşılık da her ay işsizlik parası ödemekten kurtuluyorlar. Çocuk zammı da aynı hesap.

Hesabını kitabını yapmışlar, devletin kasasından 19 bin işçi için bir yılda 220 milyon mark çıkacakmış. Ama çocuk zammı ve işsiz aylığı tasarrufu ile 320 milyon mark kâr edilecekmiş. Bunu da Çalışma Bakanı söylüyor.

O halde kim kime gelişme yardımı yapıyor?..

★ ★ ★

E MEKLİLİK primlerine gelince. Ödenen, sadece işçinin ücretinden kesilen kendi payı. Özbeöz kendi hakkı.

KESİN DÖNÜŞ YAPAN İŞÇİLERE 10.500 MARK TEŞVİK PRİMİ ÖDENECEK

Emeklilik Sandığı kasasından bir çırpıda 680 milyon mark çıkacakmış. Bunun faiz kaybı büyükmüş.

İyi ama, aynı sandık, ileride emekli aylığı bağlamaktan kurtuluyor. Bunun uzun vadede sağlayacağı kazanç, Çalışma Bakanı'nın verdiği rakamlara göre, 2.5 milyar mark, yani ortada dört katı kâr var. Hangi faiz kaybı?

Türk emekçisi ihtiyarlığının üç kuruşluk güvencesinden olacak, onun kaybını düşünen yok. Emek hakkından çıkartılan faizin hesabı düşündürüyor Almanı.

★ ★ ★

KALDI ki Alman Emekli Sandığı, uzun vadede 2.5 milyar mark kâr ederken, kısa vadede de çoktan kârlı durumda. Çünkü verdiği 680 milyon markın bir o kadarı olan işveren payı kendisine kalıyor havadan.

Hem ana para, hem de faizi kâr hanesinde.

Özetle:

Alman hükümeti bir tasarı hazırlıyor. Zorlama yok, gönüllü olan, işine gelen bundan yararlanır diyor.

Bu kadarına bir diyeceğimiz yok. Olamaz da.

Ama olayı bir çeşit «Gelişme yardımı» diye nitelendirmek yok mu?

İşte bu gücüne gidiyor adamın.

Ortada bir gelişme var, ama kime?..

Galiba geri dönecek olan işçilerden Alman Sosyal Sigorta kurumlarının kasalarına...

Batı Avrupa ülkelerinde bulunan işçilerimizin yaklaşık % 65'inin çalışmakta olduğu Federal Almanya'daki Hristiyan Demokratlar ve Liberallerden oluşan hükümet, yabancı işçilerin kesin dönüşünü özendirmek için uzun süredir hazırlanmakta olan «Dönüş Prim Tasarısı»nı kabul etti. Tasarının kısa süre içerisinde Alman Parlamento-sunda görüşülmesi bekleniyor. İlk izlenimlere göre, Alman İşçi Sendikaları ve yabancı işçiler tasarımı tepkiyle karşıladılar.

TASARININ İÇERDİĞİ HÜKÜMLER

Tasarıya göre, sözleşmesi sona erecek olanlardan gönüllü olarak ailesiyle birlikte ülkesine kesin dönüş yapan işçiye 10 bin 500 Mark prim verilecek. Ayrıca, 18 yaşından küçük çocuklar için 1.500'er Mark ile birlikte emeklilik sigortasına kesilen primler de bekletilmeksizin ödenecek. Ancak teşvik primi işsizliğin ikinci ayından itibaren 1.500 Mark, her kısa süreli çalışma yapılan ay için de 750 Mark azaltılacak. Çocuk yardımından da, 1 Haziran 1983 tarihine dek Almanya'ya gelmiş olan çocuklar yararlanacak. Tasarı,

kesin dönüş yapanlara devletçe desteklenen tasarruf ve yapı tasarrufu hesaplarındaki birikimler ile süresinden önce devletçe yapılan yardımların da kesinti yapılmaksızın geri verileceğini öngörüyor.

UYGULAMA SÜRESİ VE MALİ BİLANÇO

Tasarı 1 Haziran 1983 tarihinden itibaren bir yıl süreyle uygulanacak. Bu dönemden önce ya da sonra teşvik hükümlerinin uygulanması söz konusu değil. Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanı **Orbert Blum**, konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada, kesin dönüşü özendirme önlemlerinin tasarıda yer alan yardımlarla kalmayacağını, işçi şirketlerine yardım ve ekonomik işbirliği çerçevesinde işyerleri açılmasına yardımcı olunarak sürdürüleceğini söyledi. **Blum**, bu konuda Türk yetkilileriyle de görüşmeler yapılacağını bildirdi. Tasarı hükümlerine göre, dönüş yardımının mali bilançosunun 1983 dönemi için dönüş primlerinde 60 milyon marka, 1984 için de 220 milyon marka ulaşacağı sanılmakta.

Prim iadelerinin ise toplam 680 milyon mark olması bekleniyor.

12 GÜNLÜK SEMİNER YAPILDI

“İşçi Eğitimi Teknikleri” kursu büyük ilgi uyandırdı

TÜRK-İŞ VE ILO ORTAK EĞİTİM UYGULAMASINDA
PROGRAM HAZIRLANMASI VE ARAÇ GEREÇ KULLANIMI
ÖĞRETİLDİ

Türk-İş ile Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) arasında planlanan eğitim programına göre Ankara'da 12 gün süre ile «İşçi Eğitimi Teknikleri» konulu bir seminer düzenlendi.

Türk-İş'e bağlı sendika ve federasyonların eğitimle ilgili yönetici ve uzmanlarının katıldığı seminerin açış konuşmasını Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz yaptı.

Yılmaz, Cenevre'de yapılan ILO yıllık konferansından yeni döndüğünü belirterek, bu konferansta yapılan çalışmalar hakkında kursiyer ve konuklara bilgi verdi.

13 Haziran tarihinde başlayan eğitim çalışmalarında, ILO Türkiye Temsilcisi Bruce Mc Donald da bir konuşma yaparak, eğitim konusunda Uluslararası Çalışma Teşkilatının Türk-İş'le işbirliği yapmaya devam edeceğini ve bundan memnuniyet duyduklarını söyledi.

24 Haziran tarihine kadar devam eden seminerde, çeşitli öğretim üyeleri tebliğler sundular.

Genel Açıklama, Ses Kayıtlarının Kullanılması, Nasıl Öğreniyoruz, Eğitimde Karatahta Kullanımı, Overhead-Epic'iascope ve Dia Eope Kullanılması, Bezli Tahta Tekniği, Derslerde Not Tutma Tekniği, Rol Yapma, Çevrilir Tablo Tekniği konularında Dr. Necmettin Erkan seminer boyunca açıklamada bulundu ve tatbiki çalışmalar yapıldı.

Uluslararası İşçi Hareketi ve ILO konusunda Prof. Dr. Kamil Turan, İşçi Sendikası Nedir konusunda Doç. Dr. Attila Özer'in konuşmalarıyla devam eden çalışmalar sırasında Doç. Dr. Sudi Bülbul tarafından «Yetişkinlerde Eğitimin İlkeleri» konusunda tebliğ sunuldu.

ILO Türkiye Temsilcisi Bruce Mc Donald, eğitimde temel ilkeler konu-

sunda açıklamada bulunduktan sonra grup çalışmaları yapıldı ve bazı işyerlerinde incelemelerde bulunuldu.

Türkiye'de ücretlerin verimlilikle ilişkisi konulu tebliğin Doç. Dr. Tuğrul Çubukçu, örgütlerde insan ilişkisi konulu tebliğin Doç. Dr. Halil Can, Sendikaların ekonomik faaliyetleri konusunun da Doç. Dr. Bahri Yılmaz tarafından anlatılmasından sonra, Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir «Konuşma Sanatı» üzerinde durdu.

Programın son gününde de grup çalışmaları yapıldı ve Türk-Alman Kültür Derneği yöneticilerinden Herr Naumann «Video ve Eğitim» konusu- nu işledi.

Eğitim çalışmalarının özellikle araç-gereç kullanımı yönünden büyük ve pratik yararlar sağladığı kursiyerlerce ifade edildi.

NUFUSU 1650 AMA....

**KURUCAŞİLE, BÖLGENİN EN GÖRKEMLİ
ATATÜRK HEYKELİNE SAHİP
VAKIF-BANK-SEN TARAFINDAN YAPTIRILAN ATATÜRK
HEYKELİNİN KAİDEYİLE BİRLİKTE YÜKSEKLİĞİ 6 METRE**

Zonguldak'ın 1650 kişilik küçük bir kasabası Kurucuşile.

Zonguldak-Kastamonu sahil karayolu üzerinde yeşillikler arasındaki bu minik kasaba, bölgedeki en görkemli Atatürk heykeline sahip.

Vakıf-Bank-Sen Sendikası tarafından, genel kurul kararına dayanılarak yaptırılan 2.70 metre yüksekliğindeki heykel, travertenle kaplı 3.35 metrelik bir betonarme kaide üzerine yerleştirilmiş.

Atatürk'ün başı açık, smokinli görüntüsünü veren heykelin açılış törenine Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri **Kaya Özdemir**, Kurucuşile Kaymakamı **Şevket Karahallıoğlu**, askerî ve mülki erkân, Vakıf-Bank-Sen Genel Başkanı **Servet Kahyaoğlu** ve yöneticiler, Kurucuşile'liler katılmıştı.

Yukarıdaki fotoğrafta, ATATÜRK Heykeliyle, Vakıf-Bank-Sen Sendikası'nın Genel Başkanı **Servet Kahyaoğlu** görülüyor.

İŞÇİLERE YENİ BİR BORÇLANMA OLANAĞI TANINACAK

Danışma Meclisi Üyesi **Mustafa Yücel** ve arkadaşları tarafından hazırlanarak Başkanlığa sunulan bir yasa önerisinde, kaçak olarak çalıştırılan işçiler için yeni bir borçlanma olanağı tanındı. Daha önce çeşitli işyerlerinde çalışıp da SSK ya da herhangi bir sosyal güvenlik sandığına prim ödememiş olanlarla ilgili olarak hazırlanan yasa önerisi hakkında **Mustafa Yücel** şu açıklamayı yaptı: «Daha önce çıkarılan borçlanma yasaları belli ve kısa süreli başvurulara tabi tutularak kapatıldığı için birçok vatandaş borçlanma imkanından faydalanamamış ve aynı durumda olan vatandaşlar arasında bir eşitsizliğe ve adaletsizliğe neden olmuştu. Kanun teklifimiz Danışma Meclisi'nde kabul edildiği takdirde bu eşitsizlik ve adaletsizlik ortadan kalkmış olacaktır.»

YASAL HAKKI OLMASINA KARŞIN 1 MİLYON KİŞİ SOSYAL GÜVENLİKTEN YARARLANAMIYOR

Sosyal Güvenlik Bakanı **Sadık Şide**, Türkiye'de sosyal güvenlik hakkına sahip olmasına karşın, bundan yararlanamayan 1 milyon 150 bin kişinin bulunduğunu söyledi. Sigorta Müfettişleri Koordinasyon Toplantısında konuşan **Sadık Şide**, sigortasız çalıştırıldığı saptanan 650 bin kişinin yasa kapsamına alınması için çalışıldığını, yeni yasal düzenlemelerle sigortasız işçi çalıştıranlara uygulanacak yaptırımların da artırılacağını bildirdi. 36 bölgeyi temsilen 52 sigorta müfettişinin katıldığı toplantıda, SSK çalışmalarının daha etkili olabilmesi için alınması gerekli önlemler tartışıldı. Sigorta müfettişlerinin toplam sayısı 550.

Hafta tatilinde çalışan işçi hem tatil ücretine hem de çalışma ücretine hak kazanır

YARGITAY HUKUK BÖLÜMÜ

İÇTİHADİ BİRLEŞTİRME

GENEL KURULU

ÖZET : Yasa, hastalık çalışma süresini 48 saat olarak belirlemekle, işçinin sağlığını ve verim yeteneğini korumayı amaçlamıştır. Fazla çalışma yapılması gereken durumlarda bile süre yasada sınırlanmış, işçi bu süre içerisinde daha fazla yorulacağından ücretinin zamlı olarak ödeneceği öngörülmüştür. Hafta tatili zorunluluğu ise 394 sayılı Yasa ile kabul edilmiş ve İş Kanununda çalışma günlerinin haftanın altı günü olacağı yolundaki hükümle pekiştirilmiştir. «Çalıştığı günlerin karşılığı olan kazancının ancak o günlere ait olan masraflarını karşılayacak idarecede az olması itibarıyla tatil gününü yokluk içinde geçirmeye mecbur kalan ve bu itibarla tatil gününde bir iş bulup çalışma yolunu arayan işçinin hafta tatilini iç rahatlığı ile geçirerek herkes gibi dinlenmesini sağlamak üzere iş günlerindeki kazancının tatil günleri içinde işçiye ödenmesi zorunlu görülmüş ve bu gayeye erişmek üzere 5837 sayılı kanun kabul edilmiş ve kanunun ilk şeklindeki hafta tatili ücretinin miktarı 6734 sayılı kanunla artırılarak gayeye uygun hükümler konulmuştur. «Fazla çalışma ücretiyle hafta tatili ücretinin işlevleri birbirinden farklıdır. Bunun ötesinde, iş yasalarının varlık nedeni, işveren karşısında işçinin haklarını korumak ve toplum barışını sağlamaktır. Hukuk hükümlerinin yorumunda amaç unsuru göz önüne alınır.

Tüm bu nedenlerle, hafta tatilinde çalışan işçi hem fazla çalışma ücretine, hem de hafta tatili ücretine hak kazanır.

İLGİLİ YASALAR : 8.6.1936 gün ve 3008 sayılı İş Yasası'nın 37. maddesi, 9.8.1951 gün ve 5837 sayılı İşçilere Hafta Tatili ve Genel Tatil Günlerinde Ücret Ödenmesi Hakkında Kanun, 8.6.1956 gün ve 6734 sayılı İşçilere Hafta Tatili ve Genel Tatil Günlerinde Ücret Ödenmesi Hakkındaki Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun, 2 Kanunusani 1340 ve 25 Cemaziyelulâ 1342 ve 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanun.

NOT : 3008, 5837 ve 6734 sayılı Yasalar, 28.7.1967 gün ve 931 sayılı İş Yasası'nın 110. maddeleriyle yürürlükten kaldırılmış ise de; 931 sayılı Yasa Anayasa Mahkemesinin 14.5.1970 gün ve E. 1967/40, K. 1979/26 sayılı kararıyla iptal edildiğinden, anılan yasalar 25.8.1971 gün ve 1475 sayılı İş Yasası'nın 110. maddesiyle yeniden yürürlükten kaldırılmıştır.

27.5.1935 gün ve 2739 sayılı Yasa, 17.3.1981 gün ve 2429 sayılı Yasa ile yürürlükten kaldırılmıştır.

AŞAĞIDAKİ YAZIDA GÖSTERİLEN ÖRNEK VE BENZERİ HALLERDE; SİGORTALIDAN KARŞILIKSIZ PRİM ALINDIĞI SONUCU ÇIKMAKTADIR. BU HAKSIZLIĞIN GİDERİLMESİ İÇİN, TAVAN KAZANCIN KATSAYIYA BÖLÜMÜ SONUCU BULUNACAK SAYININ 1'İNCİ DERECE-NİN 9. KADEMESİ KARŞILIĞI ALINMASI İLKESİ YERLEŞMELİDİR

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortalarında karşılıksız alınan prim

TÜRK-İŞ Dergisinin Mart/1983 ayı (168.nci) sayısında, «Karşılıksız Alınan Prim» başlığı altında, 503 Sayılı Kanun'un 78 inci maddesinin birinci fıkrasında 2795 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile prime esas «üst sınır ise, gösterge tablosundaki en yüksek göstergenin katsayı ile çarpımına, bu Kanuna göre ödenen Sosyal Yardım Zammının ilâvesi ile bulunacak miktarın otuzda biridir» hükmünün Malûliyet, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarındaki etkisini açıklamaya çalışmış-tık. Bu yazımızda konunun İşkazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortasından sürekli işgöremezlik geliri alan kimselerdeki etkisini açıklamaya çalışacağız.

Örneğin, Nisan/1983 ayı içinde bir iş kazası geçiren veya bu ayda meslek hastalığı tesbit edilen bir sigortalının, 1983/Ocak, Şubat, Mart aylarında 30 ar gün çalışıp her ay için 25.960 lira aylık kazanç sağladığını ve 1.7.1983'den itibaren de meslekte kazanma gücünü % 10'un üzerinde yitirmiş olması nedeniyle kısmi sürekli işgöremezlik geliri alacağını kabul edelim. Bu sigortalımızın sürekli işgöremezlik gelirine esas alınacak 1983/Ocak, Şubat ve Mart aylarında ki prime esas kazancı 25.960 lıradır.

Ancak, örnek sigortalımızın sürekli işgöremezlik gelirinin hesabına esas alınacak kazanç, 506 Sayılı Kanuna 2422 sayılı Kanun ile eklenen Ek Madde 3'ün (a) fıkrasının «iş kazaları ile Meslek Hastalıkları Sigortasında, Sigortalının 506 Sayılı Kanunun 88 inci maddesine göre hesaplanan yıllık kazancına, bu Kanunun ek 2 nci maddesinin (a) fıkrası, esas alınmak suretiyle aynı maddenin (d) fıkrasına göre düzenlenen gösterge tesbit tablosunda eşit sayının karşılığı olarak tesbit edilir. Eşit sayının bulunmaması halinde en yakın büyük sayı esas alınır» hükmüne göre bulunacaktır.

Örnek sigortalımızın gelire esas kazancının hesabına giren son takvim ayı Mart/1983'de azami günlük kazanç 544 lira ile azami günlük kazanç 35.600/30 liraya göre düzenlenen gösterge tesbit tablosu 28 inci safhada verildiği gibidir.

Örnek sigortalımızın, yıllık kazancı $25.960 \times 12 = 311520$ olduğundan derecesi 7, kademesi 11 olacaktır.

7 nci derece 11 inci kademenin gösterge tablosundaki karşılığı ise 690 dir. Katsayı 34 olduğuna göre sigortalımızın sürekli işgöremezlik gelirine esas alınacak aylık kazanç

$(690 \times 34 =) 23.460,-$ TL. olacaktır. Örnek olarak aldığımız sigortalımızın fiili kazancı 25.960 lira olmasına rağmen sigortalıya fiili kazancına nazaran $(25.960 - 23.460) = 2.500$ lira noksan kazanç üzerinden sürekli işgöremezlik geliri bağlanacağı açıkça görülmektedir. Bu fark, asgari ücret alanlar için sıfırdan başlayıp azami ücret alanlarda 5000 liraya ulaşmaktadır. Örnek aldığımız sigortalı asgari ücretle, azami ücretin tam ortasında kazanç sağladığından fark 2500 lira olmaktadır.

Bu durumda sigortalımızın 25.960 lira olan kazancından prim alınıp, 23.460 liradan sürekli işgöremezlik geliri bağlanması sonucu aradaki fark kazançtan alınan prim karşılıksızdır.

Bu haksızlığın giderilmesi için, gösterge tablosunda en yüksek derece ve kademesin (1 inci derece 9 uncu kademe) karşılığının, katsayı ile çarpımının prime esas azami aylık kazanç ile eşit düzeye getirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, prime esas azami kazancın katsayıya bölümü sonucu bulunacak sayının 1 inci derecenin 9 uncu kademesi karşılığı olması prensibinin her zaman korunması gerektiğini söyleyebiliriz.

Asgari Ücretin 544,— TL. Tavan Ücretin 35.600/30 TL. Olduğu Aylar İçin İşkazası ve Meslek Hastalığı Sigortasında Kullanılacak
GÖSTERGE TESBİT TABLOSU

K A D E M E L E R												
DERECE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	414036	415689	417342	418995	420648	422301	423954	425607	427200	—	—	—
2	394200	395853	397506	399159	400812	402465	404118	405771	407424	409077	410730	412383
3	374364	376017	377670	379323	380976	382629	384282	385935	387588	389241	390894	392547
4	354528	356181	357834	359487	361140	362793	364446	366099	367752	369405	371058	372711
5	334692	336345	337998	339651	341304	342957	344610	346263	247916	349569	351222	352875
6	314856	316509	318162	319815	321468	323121	324774	326427	328080	329733	331386	333039
7	295020	296673	298326	299979	301632	303285	304938	306591	308244	309897	311550	313203
8	275184	276837	278490	280143	281796	283449	285102	286755	288408	290061	291714	293367
9	255348	257001	258654	260307	261960	263613	265266	266919	268572	270225	271878	273531
10	235512	237165	238818	240471	242124	243777	245430	247083	248736	250389	252042	253695
11	215676	217329	218982	220635	222288	223941	225594	227247	228900	230553	232206	233859
12	195840	197493	199146	200799	202452	204105	205758	207411	209064	210717	212370	214023

NÜFUS SORUNU (4)

Prof. Dr. Erdoğan ALKİN

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT
FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ

5. KİŞİ BAŞINA KATMA DEĞER ARTIŞININ SINIRLANMASI

Gerçek refah artışının ölçümü sabit fiyatlarla gayrisafi milli hasıladaki genişlemedir. Ancak bu tanım, nüfusu hızlı artmayan ülkeler için uygundur. Nüfus artış hızının % 1 düzeyinden yukarı olduğu ülkelerde ise daha gerçekçi davranmak için, gayrisafi milli hasıla artışından nüfus artışını indirmek gerekmektedir. İktisat yazınında Harrod Domar Singer büyüme modeli olarak adlandırılan bu görüş aşağıda kısaca özetlenecektir. (8)

1929 Büyük Dünya Bunalımına kadar klasik iktisat okulunun otomatik dengelerinden, özellikle tam istihdam dengesinden şüphe edilmemiştir. Klasik ve neo-klasik düşünce sisteminde istihdam, cari ücret haddinde çalışmak isteyenlerin çalıştırılması olarak tanımlanmıştır. Cari ücret haddi, neo-klasik emek piyasası analizinde, tanım gereği emek arzı ile emek talebini eşitleyen ücret haddi olduğuna göre, çalışmak isteyenlerin (emek arzı) tamamının çalıştırıldığı bir durum kendiliğinden ortaya konmuş oluyordu. Fakat, 1929 yılında başlayan büyük dünya bunalımı sırasında batı ülkelerinde sürekli ve yaygın bir niteik alan işsizlik ile otomatik tam istihdam dengesini bağdaştırmanın artık olanağı kalmamıştı.

Bu ara, yirminci yüzyılın büyük iktisatçılarından Keynes, işsizliğin nedenini 1936'da yayımlanan tanınmış kitabında esaslı noktalarda eleştirmiştir. Keynes'e göre kısa dönemde, yani toplam üretimi artırmanın bir sorun olmadığı durumda, üretimi belirleyen taleptir. Yetersiz bir talep hacmi düşük bir üretim ve istihdam düzeyine neden olarak işsizlik bunalımının doğmasına neden olmuştur. Şu halde işsizliğin sona erdirmenin çaresi, öncelikle devletin talebi genişletecek yollara başvurusudur. Devlet, vergileri azaltıp harcamalarını artırırken açık bütçe politikasına gidecektir. Bütçe açığını finanse etmek için para basmaya gidilmesi ise faizi düşürüp, artan kamu yatırımlarının yanında özel yatırımları da uyacaktır.

Keynes modelinde yatırım harcamaları toplam talebin bir unsuru olarak ele alınmış ama yatırım harcamalarının orta ve uzun dönemde yaratacağı yeni üretim kapasitesi üzerinde durulmamıştır. Oysa bu kapasite artışı gelecekte toplam talebin üstünde veya altında bir üretime neden olursa toplam arz - toplam talep dengesi sağlanamayacak, ekonomi enflasyonist veya deflasyonist baskılar altına girecektir. Şu halde girişimcilerin yapacakları yatırımların kısa dönemde yarattığı taleple bu yatırımların uzun dönemde yaratacakları arzı birbirine eşitleyen tek bir toplam yatırım kararı vardır. Bu kararın ne olması gerektiğini Harrod ve Domar adlı iki ünlü iktisatçı aynı anda ortaya koymuşlardır.

Harrod - Domar büyüme modeli adı verilen bu görüş formüllerle açıklanabilir. Büyüme, gayrisafi milli hasıladaki artışlardır. Gayrisafi milli hasıla düzeyi Y ve gayrisafi milli hasıladaki artış AY ile gösterilecek olursa büyüme hızı (y),

$$y = \frac{AY}{Y}$$

ifadesi ile belirtilebilir. Örneğin 1982 yılında gayrisafi milli hasıla 10 trilyon iken 1983 yılında 10.5 trilyon lira

olmuşsa AY = 0.5 Trilyon lira, büyüme hızı ise 0.5/10 = % 5 demektir. Bu arada sermaye/hasıla oranı 3.25 ise, yani 3.25 birim yatırım, bir birim gayrisafi milli hasıla yaratıyorsa, büyüme hızını yüzde 5 kılacak, yatırım/gayrisafi milli hasıla oranı, % 5 X 3.25 = % 16.25 olacaktır. Sermaye/hasıla oranı K ile ve yatırım I ile gösterilecek olursa Harrod - Domar büyüme modeli;

$$y = \frac{I}{K}$$

formülü ile özetlenebilir.

Kişİ başına gayrisafi milli hasıla, belli bir yılın gayrisafi milli hasılasının söz konusu yılın nüfusuna bölünmesiyle bulunur. Büyüyen bir ekonomide bir yanda gayrisafi milli hasıla, öte yandan nüfus artmaktadır. Şu halde gayrisafi milli hasıla artışının bir kısmı genişleyen nüfus tarafından yutulmaktadır. Yani kişİ başına büyüme hızı (y'), nüfus artış hızı (p) ile gösterilecek olursa, Harrod-Domar - Singer büyüme denklemi,

$$y' = \frac{y - p}{K}$$

olarak yazılabilir.

Türkiye'de hızlı nüfus artışı, gayrisafi milli hasıladaki genişlemenin önemli bir kısmını massetmektedir. Durum ilişikteki tablodan izlenebilir.

1968 FİATLARIYLA KİŞİ BAŞINA GAYRISAFİ MİLLİ HASILA (TL. ve %)

	Fert Başına Gayrisafi Milli Hasıla	GSMH Artış Hızı (%)	Kişİ Başına KSMH (%) Artış Hızı
1948	1854	—	—
1949	1730	—5.0	—6.7
1950	1850	9.4	6.9
1951	2035	12.8	10.0
1952	2215	11.9	8.8
1953	2396	11.2	8.2
1954	2261	—3.0	—5.6
1955	2374	7.9	5.0
1956	2290	3.2	0.7
1957	2495	7.8	4.4
1958	2534	4.5	1.6
1959	2563	4.1	1.1
1960	2596	3.4	0.5
1961	2560	2.0	—0.6
1962	2639	6.2	3.1
1963	2839	9.7	7.6
1964	2883	4.1	1.5
1965	2901	3.1	6.2
1975	4532	8.0	5.3
1976	4760	7.7	5.0

	Fert Başına Gayrisafi Milli Hasıla	GSMH Artış Hızı (%)	Kişi başına GSMH (%) Artış Hızı
1977	4825	5.0	1.4
1978	4846	3.0	0.4
1979	4799	-0.4	-2.4
1980	4637	-1.1	-3.1
1981	4741	4.4	2.2

1948 - 1981 dönemini kapsayan 34 yıl içinde kişi başına gayrisafi milli hasıla ancak 2.6 katına çıkabilmiştir. Oysa aynı dönem boyunca Türkiye nüfusu yılda ortalama yüzde 1.5 artmış olsaydı kişi başına gayrisafi milli hasıla yaklaşık 3.5 kat artarak 6484 liraya varmış olabilirdi. Doğal olarak yalnızca nüfus artış hızını değiştirerek kişi başına gayrisafi milli hasıla tahminlerinde bulunmanın eksik yanları vardır. Bununla birlikte bu kaba yöntem, hızlı nüfus artışının kişi başına refahı ne boyutlarda sınırladığını çarpıcı bir biçimde vurgulamaktadır.

6. HIZLI KENTLEŞME SORUNU

Türkiye'de 1950 yılında nüfusun yüzde 81.3 kadarı kırsal kesimde, geri kalan yüzde 18.7'si şehirlerde yaşıyordu. Bu oranların 1980 yılında sırasıyla yüzde 53.1 ve yüzde 46.9 olduğu tahmin edilmektedir. Başka bir deyişle kent nüfusu, iç göçler dolayısıyla ortalama nüfus artışının çok üstünde bir hızla genişlemektedir. Bu durum kentlerin sorunlarına yeni sorunlar katmaktadır. Konut talebi, belediye hizmetleri gereği şehir içi ulaşım gereksinmesi, çeşitli toplumsal ve hatta siyasal sorunlar olağan üstü genişlemektedir. Ayrıca kırsal kesimdeki gizli işsizler büyük şehirlerde iş bulamayınca açık işsiz haline dönüşüp işsizlik sorununun boyutlarını büyötmektedir.

Hızlı kentleşme, kentlerin doğal çekiciliğinin bir sonucu görünümündedir. Ancak kırsal kesimdeki nüfus artışının kent ortalamasından yüksek oluşu da hızlı iç göç hareketlerinde etkin olmaktadır. Başka bir deyişle kent yaşamından caydırıcı önlemler ne yoğunlukta olursa olsun, hızlı nüfus artış devam ettikçe hızlı kentleşme sorununu anlamlı boyutlarca sınırlamak olanaksızdır.

Hızlı kentleşme ve iç göç, ortak çalışmanın başka bölümlerinde daha ayrıntılı biçimde ele alınacağından, bu bölümde yalnızca yukarıdaki özet anlatım ile yetinilecektir.

7. HIZLI NÜFUS ARTIŞI VE BESİN MADDELERİ TALEBİ

Hızlı nüfus artışının ilk kez sorun olarak düşünüldüğü dönemlerde dahi, özellikle besin maddeleri açığı üzerinde durulmuştu. Bu günün sanayileşmiş ülkelerinin ekonomileri, geçen yüzyılın başlarında geniş çapta tarımsal üretime dayanıyordu. O dönemin ilkel tarımsal üretim tekniği nedeniyle hektar başına randıman çok düşüktü. Yüzyılın başında gözlenen nüfus patlaması giderek uzak ve verimsiz toprakların da tarımsal üretime tahsis edilmesine yol açmıştı. Ancak, çağın düşünürleri ekime açılan topraklardaki üretim artış hızının, nüfus artış hızına göre geride kalmaya başladığını da gözlemlemişler ve besin açığı hakkında karamsar tahminler yapmışlardır.

Aslında az gelişmiş ülkeler açısından nüfus sorununa bakışta bugün de pek önemli bir değişiklik yoktur. Başka bir deyişle, nüfusu hızla artan fakir ülkelerde ko-

nuya bir beslenme sorunu olarak bakma eğilimi hayli yaygındır. Tarımsal üretim tekniğindeki gelişmelere, uluslararası kuruluşların yoğun mali yardımlarına ve yeni üretim programlarının uygulanmasına karşın beslenme sorununun yoğunluğunu devam ettirmesi bu eğilimi haklı kılmaktadır.

Ancak, hızlı nüfus artışının yarattığı tarımsal üretim açıkları yalnızca fakir ülkelerin sorunu değildir. Yeni sanayileşmekte olan ülkeler de, bir yandan sanayileşme uğruna bir ölçüde tarım kesimlerini ihmal ettiklerinden, öte yandan nüfus artışını sınırlamadıklarından benzer sorunlarla karşı karşıyadırlar.

Türkiye ekonomisinde tarımsal üretim yakın zamanlara kadar önemini korumuştur. Nüfusun büyük bir kısmının kırsal kesimde bulunmasına ve tarımda mekanizasyona gidilmeden önce üretimin büyük çapta hava koşullarına bağlı olmasına rağmen ihracatın da çok büyük bir kısmını tarımsal mallar oluşturmıştır. Bu arada zaman zaman bazı besin maddelerinin ithaline de gidilmiştir. Sözkonusu ihtiyacın doğmasına neden olan, tarımsal üretimin kronik olarak yetersiz bulunmasından çok tarımsal üretimde hava koşulları sonucunda ortaya çıkan dalgalanmalardır.

Çok yakın bir dönemde, sanayi üretimindeki genişleme dolayısıyla tarım kesimi ile sanayi kesiminin katma değer rakamları birbirine yaklaşmıştır. Ayrıca yapay gübre kullanımı, sulama ve traktör sayısındaki artış nedeniyle tarım kesiminde de etkenlik artmıştır. Bununla birlikte tarımsal üretimdeki periyodik dalgalanma, belli yıllarda tarımsal katma değer artışını sıfıra yakın düzeylere yaklaştırmaktadır.

Aşağıdaki tabloda tarımsal katma değer hızındaki periyodik dalgalanma gösterilmiştir. Büyük üretim artışlarının hemen ardından aynı büyüklükle daralmalar meydana gelmesi, gayrisafi milli hasıla artış hızını da etkilemektedir.

TARIM KESİMİ KATMA DEĞER ARTIŞ HIZLARI (SABİT ÜRETİCİ FİYATLARIYLA, %)

YILLAR	HIZ	YILLAR	HIZ
1962	4.7	1972	-0.2
1963	9.7	1972	-10.0
1964	-0.4	1974	10.3
1965	-3.8	1975	10.9
1966	10.8	1976	7.7
1967	0.2	1977	-1.2
1968	1.6	1978	1.0
1969	1.3	1979	2.8
1970	3.9	1980	1.7
1971	3.3	1981	0.4

KAYNAK : DİE Yayınları

Türkiye'de tarımsal üretimdeki dalgalanmalar kadar, hızlı nüfus artışının uyardığı fizik tüketimin de bir sorun oluşturabileceği ancak yakın bir süre önce algılanmaya ve bu konuda bazı çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. (9)

8 H.W. Singer : «The Mechanics of Development» The Indian Review, Ağustos 1952, Economic

9 Tuncer, Baran : Gelecekte Türkiye Nüfusu ve Ekonomisi. 1977.

Türkiye'nin geleceğinde işçi-işveren ilişkileri (2)

YENİ DÜZENLEMEDE TEMEL TERCİHLER

1982 Anayasasının temel hükümleri dikkate alınarak çıkarılacak yasalar yoluyla oluşturulacak ülkemizin yeni endüstri ilişkileri düzeni temelde aşağıdaki ikilemlere açık çözümler getirmek zorundadır. Diğer bir deyişle yeni yasalar süreçleri ve müesseseleri düzenlerken, onlara öyle yapısal özellikler kazandırmak zorundadır ki, sonuçta zaman içinde sistemin dinamik işleyişi ona aşağıdaki tercihlere göre bazı özellikler kazandırabilsin :

— **Kuvvetli, Merkezleşmiş veya Zayıf, Dağınık Sendikacılık** : Kuşkusuz burada söz konusu olan sendikaların üye, mali güç ile kuvvetlendirilmiş sosyal, siyasi ve ekonomik kudrete sahip örgüt yapılarıdır. Bunun tersine bir modelde ise üye sayıları düşük, merkezleşmemiş bir sendikacılık yatmaktadır.

— **İdeolojik-Siyasi veya Pragmatik-Ekonomik Sendikacılık** : Bu sendikacılık tercihlerinde ise bir ölçüde Kuzey-Orta Avrupa ile Güney-Batı Avru-

Prof. Dr. Nusret EKİN

İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

pa sendikacılık hareketi yaklaşımı mevcuttur. Birinci grup sendikalarda ideolojik bakış açısı içinde toplumun tüm olarak değiştirilmesi öngörülmekte ve bu yaklaşım temelde bu amacı gerçekleştirmek için sınıf mücadelesi fikrine dayanmaktadır. İkinci modelde ise sendikalar adeta işçi sınıfını toplumla bütünleştirme fonksiyonunu görmektedirler.

— **İşyeri-Lokal veya Merkezi-Ulusal Sendikacılık** : Burada ülkenin endüstri ilişkilerinde temel tercih hatta konfederasyonlara toplu sözleşme yetkisi verecek derecede geliştirilmesiyle sendikaların merkezleşmesi, buna karşın işyeri sendikacılığının dağınıklığına rağmen, daha etkin toplu pazarlık yapmaları olanağının sağlanmasıdır.

— **İşyerinde Sendika Temsilciliği veya İşletme Komiteleri, İşçi Temsilci-**

liği : Özellikle ulusal düzeyde örgütlenmeyle birlikte işyerinde sendika temsilciliği sorunu ortaya çıkmakta, bazı ülkelerde işverenler sendikalara rağmen işletme komitelerini tercih ederek, sendikaları etkisiz veya zayıf duruma düşürebilmektedirler.

— **İşyeri, Lokal-İşkolu veya Ulusal Düzeyde Toplu Sözleşme Uygulaması** : Bu özellik büyük ölçüde sendikaların örgütlenme yapısıyla ilgili olmakla beraber, tümüyle bu yapının bir sonucu da değildir.

— **İşçi Sendikası-İşveren İlişkileri veya Sendikaların Ulusal Düzeyde hatta Konfederasyon Seviyesinde İlişkileri** : Bilindiği gibi Batı Avrupa'da Kuzeye doğru çıkıldıkça endüstri ilişkileri sistemi işçi-işveren konfederasyonları düzeyine doğru kaymaktadır. Bunun gerçekleşmesi yasal düzenleme yanında örgütlenme, oranına ve sendika disiplini de dayanmaktadır.

— **Toplu Pazarlıkla Ücret Artırma veya Daha Geniş Ekonomik ve Sosyal Hedeflere Yönelik Sendikacılık** : Burada söz konusu olan sendi-

kaların özellikle çalışanların ücret gelirlerini artırmaya yönelik hedeflere itibar göstermeleri veya çok daha geniş kapsamlı eğitim, yatırım, sosyal sigorta hakları, işsizlik, kooperatifçilik gibi amaçlara yönelmeleridir.

— **Etkin Bir Uzlaştırma İle Daha Düşük İş Mücadeleleri veya Yüksek Grev Eğilimli Endüstri İlişkileri:** İş uyuşmazlıklarının barışçı yollarla çözümü için etkin mekanizmaların getirilmesi ve bu mekanizmalara işlerlik kazandırılması veya sistemin bütün diğer faktörlerin de etkisiyle mücadele eğilimli endüstri ilişkileri sistemine dönüştürülmesi söz konusudur.

— **Endüstri İlişkilerinde Ayrıntılı Yasal Düzenleme veya Temel Hükümlerle Yetinen Yasal Yaklaşımlar:** Ülkeden ülkeye tarihi gelişim içinde ortaya çıkan uygulamalara göre yasal düzenlemelerin ayrıntılı oluşu, bir yandan sendikaların demokratik örgütler olarak kontrolunu ve sendika içi demokrasinin gerçekleşmesini sağlarken, diğer yandan tüm endüstri ilişkileri düzeninin bir yasal süreç haline dönüşmesine de yol açabilmektedir.

— **İşçi-İşveren İlişkileri veya Endüstri İlişkileri:** Burada söz konusu olan Çalışma Bakanlığının bütün işçi-İşveren ilişkileri süreci içinde artan rol ve fonksiyonlarıdır. Böylece işçi-İşveren ilişkileri işçi-İşveren ve devlet ilişkilerine dönüşmektedir. Çalışma Bakanlığı İsveç modelinde olduğu gibi taraflara toplu pazarlıkta en rasyonel kararları verecek şekilde bilgi sağlayan bir mekanizma rolü oynayabileceği gibi, üçlü işbirliği sistemleri içinde adeta bir taraf gibi sistemin içinde yer almaktadır.

— **Değişik Seviyelerde Yönetime Katılmalı veya Katılmasız Bir Endüstri İlişkileri Düzeni:** Burada tartışma, yönetimin özellikle sosyal konularda paylaşılmasıyla daha bütünleşmiş bir işçi-İşveren ilişkileri ile, işçi sendikalarının yönetim sorumluluklarını paylaşmayıp çıkar mücadelelerini sürdürmelerinde yatmaktadır.

— **Her Seviyede İşçi-İşveren-Devlet Üçlüsünü Biraraya Getiren Örgütsel Yapı veya İlişkilerin Örgütsel Olmayan Arzı Şekillerde Yürütülmesi:** Burada amaç endüstri ilişkileri sisteminin aktörlerini sürekli, resmi ve ya yarı-resmi şekilde toplayan mües-

seseyi ilişkilerin kurulması veya bu ilişkilerin arzı, örgütsel olmayan ilişkilerle yürütülmesiyle ilgilidir.

— **Nihayet Yasa İthalleri Yoluyla Eklektik Bir Sistem Geliştirilmesi veya Ülkenin Kendi Özelliklerine Uygun Model Endüstri İlişkilerinin Ortaya Konulması:** Bilindiği gibi Türkiye bütün sosyal tarihi boyunca modernleşmenin kestirme yolu olarak en kısa yoldan yasal düzenlemeleri eklektik bir biçimde ithal eden bir ülkedir. Halbuki bazı ülkeler kendi içinde başarıyla, başka ülkeler tarafından kendi ülkelerinde uygulanma arzusu gösterilen, nihayet ekonomik ve siyasi sistemle uyumlu model sistemler geliştirmişlerdir. 1980'lere kadar uzanan Türk endüstri ilişkileri düzeninin hiçbir özelliği ile dikkati çektiğini söylemek mümkün değildir.

GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Türkiye'nin geliştireceği yeni endüstri ilişkileri düzenini belirlerken Profesör Kural'ın bir araştırmasında işaret ettiği gibi :

— Çoğulcu demokrasinin temel ilkelerine ters düşmemek,

— Özellikle son onyedi yılın deneyimlerinden yararlanmak,

— Bilimsel çalışmalardan faydalanmak,

— Duygusal ve peşin hükümlü yargılardan kaçınmak,

— İşçi ve İşveren kuruluşları ile diyalog sağlamak, gereği açıktır.

Bu oluşumun arifesinde yeniden gözönünde tutulmasında yarar gördüğümüz temel unsurları beliblişli noktalar halinde aşağıdaki şekilde gözden geçirmekte yarar görüyoruz :

— Sağlıklı bir endüstri ilişkileri düzeninin kuruluşunda Anayasal veya yasal düzenlemeler önemli bir çıkış yolu olmakla beraber, tekbaşlarına yeterli değildir,

— Toplumun siyasi, sosyal ve ekonomik yaşamında uyumlu bir gelişme adeta endüstri ilişkileri düzeninin de kaderini tayin edecektir,

— Toplumun tüm kesimleri, artık sorunlarının tartışma boyutlarını kendi dar menfaatlerinin çerçevesinden çıkarıp, toplumun ekonomik ve sosyal çıkarlarıyla uyumlu yeni bir çerçeveye oturtmak zorundadırlar.

— Böylece dağılma ve zıtlasma, yerini ortak fedakârlık ve anlayışa dayanan yeni bir yaklaşıma terkedecek-

tir,

— Tarafların ekonomik ve sosyal kalkınma hedeflerine yönelik böyle bir yaklaşımı toplumda ve taraflarda oluşacak değer yargıları yanında, yasal ve müessesesevi kuruluşlarla da desteklenmelidir,

— Bütün bu inanç ve mekanizmalar taraflardan herhangi biri lehine çıkar sağlayan bir aldatmacaya dönüşmeden toplumla bütünleşme halinde «adalet içinde barış dağıtan» bir sürece dönüşmelidir.

Kuşkusuz Türkiye'de endüstri ilişkilerinin geleceği hususunda tahminler yapmak güçtür. Aslında bu yönde gelişmiş endüstri toplumları ile ilgili tahminler de anlamlı sonuçlar vermemektedir. Endüstri ilişkileri sorunu Batı literatüründe genellikle «problematik» bir saha olarak nitelendirilmektedir. Endüstri ötesi toplumlarda sorun dinamik tartışmalara konu teşkil ederken, ekonomik ve sosyal gelişme hedeflerine yönelik, kalkınma halindeki Türkiye'de siyasi demokrasiyle birlikte endüstri ilişkilerinin sağlıklı bir biçimde yürütülmesi caha da güç sorunlar yaratacaktır. Günümüzde endüstri ilişkileri uyuşmazlık ve uyum faktörlerinin dinamik etkileşimleriyle ortaya çıkan bir saha olarak esas itibarıyla siyasi ve ekonomik sistemin daha kuvvetli etkisinde kalma eğilimi taşımaktadır.

Öte yandan siyasal demokrasinin yerleşmesinde, toplumda huzur ve sükûnun hâkim kılınmasında sağlıklı bir endüstri ilişkilerinin geniş ölçüde rol oynadığı da kuşkusuzdur.

Sonuç olarak belirtmek gerekir ki günümüzde barışa hizmet eden endüstri ilişkileri, toplumla bütünleşme içinde ve gönüllülük esasına dayalı, çıkar ve sorumlulukların bir bütün halinde dikkate alındığı işbirliği sistemlerine doğru gelişmektedir. Bu dinamik oluşum içinde devlet fonksiyonlarında önemli artışlar olmaktadır. Özellikle bu artışlar düzenleyici ve işbirliği sağlayıcı niteliktedir. Kuşkusuz şimdi esas sorun, demokratik endüstri ilişkileri sisteminin içeriğinde karşımıza çıkmaktadır. Sistemin geçiş döneminde ortaya çıkardığı sorunları, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandıran veya siyasi sistemle uyum içinde işleyen bir süreç haline dönüştürmek tarafların en başta gelen sorumluluğunu teşkil etmektedir.

MEMURLUKTAN İSTİFA EDEREK AYRILANLARA BU SÜRE İÇİN KIDEM ÖDENCESİ VERİLMEZ

YARGITAY 9. HUKUK DAİRESİ

E. 1982/9941

K. 1983/527

T. 1.2.1933

ÖZET: Emeklilik durumunda aynı ya da değişik kamu kurumlarında geçen sürelerin birleştirilmesi için, bu çalışmaların kıdem ödencesine hak kazanacak biçimde sonuçlanması gerekir. İstifa durumu ise kıdem ödencesine hak kazandırmaz.

DAVA: Davacı noksan ödenen kıdem tazminatının tahsiline karar verilmesini istemiştir. Mahkeme isteği kısmen hüküm altına almıştır.

KARAR: Hüküm süresi içinde davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü ;

1 — Dosyadaki yazılarla toplanan delillere ve gerektirici sebeplere göre davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalda temyiz ilirazları yerinde değildir.

2 — İş Yasasının değişik 14/4 maddesi uyarınca emeklilik halinde, aynı ya da değişik kamu kurumlarında emekli veya Sosyal Sigortaya tabi hizmetlerin birleştirilmesi için aynı maddenin 5. fıkrasındaki hükme göre bu hizmetlerin kıdem tazminatlarını gerektirmeyecek şekilde sonuçlanmış olması gerekir.

İstifa hali ise 14. maddede sayılan kıdem tazminatını gerektirecek fesih sebeplerinden değildir.

Davacının 1.3.1957 - 30.5.1957 tarihleri arasında Aksu Belediyesi'nde çalışıp da muvazzaf askerlik nedeniyle son bulan hizmeti ile yedek subaylıkta geçen hizmeti dışındaki diğer hizmetlerinin istifa ile son bulduğuna göre bunların kıdem tazminatında dikkate alınmaması gerekir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda açıklanan sebepten davalı yararına BOZULMASINA 12.1983 gününde oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY YAZISI: İstifanın hizmet aktarım kıdem tazminatı ödenmesini gerektirmeyecek şekilde sonuçlanması hali olarak kabulü, işçinin hizmet aktarımına tabi olarak geçen hizmet süresi için söz konusu olup, T.C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olarak geçen hizmet süresi için geçerli değildir.

Bu yön. İş Kanununun değişik 14. maddesi hükümlerinden başka anlaşılmaktadır. Bununla T.C. Emekli Sandığı Kanununa göre emekli ikramiyesi ödenmesine ilişkin esaslar ve kazanılmış haklar burada da aynı korunmak istenmiştir.

Bu itibarla mahkemenin davacının istifa suretiyle sona eren T.C. Emekli Sandığı Kanununa tabi olarak geçen hizmetlerini kıdem tazminatı hesabında dikkate alınmış olmasının doğru olduğu kanaatiyle hükmün ONANMASI oyundadır.

Üye
Erdoğan CUBUKÇU

Devlet memurları zorunlu rotasyona tabi tutulacak

Memur doğduğu yerde görev yapamayacak

● **RESMİ GAZETE'DE YAYINLANAN YÖNETMELİĞE GÖRE, MEMURLAR NÜFUSA KAYITLI OLDUKLARI YERLERDE, EN AZ 15 YILDIR İKAMET ETTİKLERİ İLLERDE, İLK, ORTA, LİSE VE YÜKSEK ÖĞRENİMİ KESİNTİSİZ OLARAK TAMAMLADIKLARI İLLERE ATANMAYACAKLAR**

● **MEMURLAR, GÖREVE BAŞLADIKTAN SONRA EKONOMİK, SOSYAL, KÜLTÜREL VE ULAŞIM KOŞULLARI GELİŞMİŞLİKLERİNE GÖRE GRUPLANDIRILAN 5 AYRI BÖLGEDE BELİRLİ SÜRELERDE HİZMET VERECEKLER**

Devlet memurlarının yer değiştirme yoluyla atanmalarında hizmet gereği, eş durumu, zorunlu çalışma süresinin doldurulması gibi etkenler ölçü olacak.

Memurların yer değiştirme yoluyla atanmalarına ilişkin Resmi Gazete'de yayınlanan yönetmeliğe göre, devlet memuru nüfusa kayıtlı olduğu il ya da ilçede görev alamayacak. Nüfusa kayıtlı olmakla birlikte memurun en az 15 yıl süreyle ikamet ettiği il ya da ilçe ve memurun ilk, orta ve yüksek öğretimini kesintisiz olarak bitirdiği il ya da ilçeye de yer değiştirme suretiyle atama yapılmayacak. Ancak son genel nüfus sayımına göre il nüfusu 500 bini aşan yerler bu uygulama kapsamı dışında tutuluyor.

Devlet memurları, ülke düzeyinde belirlenen 5 ayrı hizmet bölgesinde belli sürelerle çalışacaklar. Ekonomik, sosyal, kültürel ve ulaşım koşulları yönünden benzerlik ve yakınlık

gösteren illerin gruplandırılarak gelişmişlik sırasına göre saptanan hizmet bölgeleriyle bu bölgeler kapsamına giren iller şöyle :

1. BÖLGE: Adana, Ankara, Bursa, Kocaeli, İstanbul, İzmir İçel.

2. BÖLGE: Aydın, Balıkesir, Çanakkale, Denizli, Edirne, Gaziantep, Kayseri, Tekirdağ, Konya, Manisa, Muğla, Sakarya, Antalya, Hatay, Zonguldak, Eskişehir.

3. BÖLGE: Afyon, Bilecik, Bolu, Burdur, Giresun, Isparta, Kütahya, Ordu, Rize, Samsun, Kırklareli, Trabzon, Uşak.

4. BÖLGE: Amasya, Artvin, Çankırı, Çorum, Kastamonu, Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Sinop, Tokat, Yozgat.

5. BÖLGE: Adıyaman, Ağrı, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Hakkari, Kahramanmaraş, Kars, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Sivas, Tunceli, Urfa, Van.

5. hizmet bölgesinde zorunlu çalışma hizmeti 3 yıl, 4. hizmet bölgesinde 4 yıl olacak. Ayrıca, 3. hizmet bölgesinde zorunlu çalışma süresi 5 yıl, 2. hizmet bölgesinde 6 yıl olarak belirlenirken, 1. hizmet bölgesinde zorunlu çalışma süresi 7 yıl olarak açıklandı.

Yer değiştirme suretiyle yapılacak atamalarda, devlet memurlarının dengeli biçimde dağılımını sağlamak için, öğrenim, uzmanlık, iş tecrübesi, meslek bilgisi ve boş kadro gibi özellikler dikkate alınacak. Yapılacak atamalarda aile birimini muhafaza etmek yönünden, eş ve sağlık durumları, ilgili kurumlar arasında gerekli koordinasyon sağlanarak dikkate alınacak. Aynı kurumda çalışıp da her ikisi de yer değiştirmeye tabi olan eşlerden, ünvan, kadro ve görev bakımından daha aşağıda bulunanın görev yeri yukarıda bulunana bağlı olarak değiştirilecek.